

Administrația Română a Serviciilor de Trafic Aerian

Administrația Centrală

Bld. Ion Ionescu de la Brad nr. 10, CP 18-90

sector 1, 013813 București, România

telefon: (+4021) 208 31 00

fax: (+4021) 230 24 42

AFTN: LRBBRTYD

SITA: BUHXSYP

e-mail: romatsa.office@romatsa.ro

www.romatsa.ro

Nr. 10100 / 18.05.2017

RAPORTUL ADMINISTRATORILOR **asupra situațiilor financiare încheiate la 31.12.2016**

CAP.I. GENERALITĂȚI

Regia Autonomă "Administrația Română a Serviciilor de Trafic Aerian" - ROMATSA, funcționează în baza H.G. nr. 74/1991 modificată și completată cu H.G. nr. 731/1992, H.G. nr. 75/ 2005, H.G. nr. 1251/2007. Obiectul principal de activitate al regiei este exploatarea spațiului aerian al României și furnizarea de servicii de navigație aeriană, incluzând servicii de trafic aerian, navigație și supraveghere în domeniul aeronautic, servicii meteorologice aeronautice, servicii de căutare și salvare, servicii de informare aeronautică, precum și coordonarea operațiunilor de căutare și salvare a aeronavelor aflate în pericol și a supraviețuitorilor unui accident de aviație produs în regiunea de informare a zborurilor FIR – București.

La data de 31.12.2016, regia era reprezentată de domnul Gabriel DUMITRESCU în calitate de director general și de domnul Eugen NICOLAI în calitate de director economic iar la momentul semnării prezentului raport de regia este reprezentată de domnul Valentin CIMPUIERU în calitate de director general și de domnul Eugen NICOLAI în calitate de director economic.

Componența Consiliului de Administrație la data de 31.12.2016 era următoarea:

- Dna. Carmen RADU- Președinte
- Dnul. Răzvan Ștefan IONESCU - membru
- Dnul. Dragoș BREZEANU – membru
- Dnul. Bogdan COSTAȘ - membru
- Dnul. Petre NEACȘA - membru

În prezent componența Consiliului de Administrație este:

- Dnul .Dragoș Virgil TITEA – Președinte
- Dnul. Petre NEACȘA - Membru
- Dna. Marioara NIȚU - Membru
- Dna. Cristina Mădălina ANDRONIC - Membru
- Dna. Cristina Ionela TĂRTEAȚĂ - Membru

Situațiile financiare sunt întocmite cu respectarea prevederilor Legii contabilității nr. 82/1991, republicată, a Reglementărilor Contabile aprobate prin Ordinul M.F.P. nr. 1802/2014 pentru aprobarea reglementărilor contabile conforme cu directivele europene, precum și a Ordinului M.F.P. nr. 166/25.01.2017 privind principalele aspecte legate de întocmirea și depunerea situațiilor financiare anuale și a raportărilor contabile anuale aferente exercițiului financiar al anului 2016.

Situațiile financiare aferente anului 2016 cuprind:

- ◆ Bilanț;
- ◆ Contul de profit și pierderi;
- ◆ Situația modificărilor capitalului propriu;
- ◆ Situația fluxurilor de trezorerie;
- ◆ Note la situațiile financiare

CAP.II. DATE PRIVIND BILANTUL CONTABIL

Bilanțul este documentul contabil de sinteză prin care se prezintă elementele de activ, datorii și capitaluri proprii ale R.A. ROMATSA la sfârșitul exercițiului financiar.

Din analiza datelor înscrise în Bilanțul încheiat la 31.12.2016 rezultă următoarele:

A. ACTIVE IMOBILIZATE

Activele imobilizate la 31 decembrie 2016 sunt în valoare totală de **610.601.129 lei** și

provin din:

- immobilizări necorporale, în valoare de **20.759.347 lei (3,40%)**
- immobilizări corporale în, valoare de **453.503.662 lei (74,27%)**
- immobilizări financiare, în principal titluri de stat **136.338.120 lei (22,33%)**

Evoluția situației immobilizărilor în cursul anului 2016 se prezintă astfel:

A₁. Immobilizări necorporale

Pentru anul 2016 structura immobilizărilor necorporale (valoare brută) este următoarea:

- lei -

Explicații	Existent la 01.01.2016	Modificări 2016		Existent la 31.12.2016
		Intrări	Ieșiri	
0	1	2	3	4=1+2-3
Total immobilizări necorporale, din care:	85.733.216	5.086.646	146.940	89.673.809
- Concesiuni, brevete, licențe, drepturi și alte active similare(cont 205)	9.000	-	-	9.000
- Alte immobilizări necorporale (cont 208)	71.525.512	4.545.481	95.045	75.975.947
- Avansuri acordate pentru immobilizari necorporale (ct.4094)	14.198.704	208.641	718.483	13.688.862

Creșterea înregistrată la immobilizările necorporale la finele anului 2016 a fost reprezentată în principal de licențe și aplicații informatice necesare desfășurării activității regiei.

Pentru immobilizările necorporale, în cursul anului 2016, s-au calculat amortismente în valoare totală de 2.508.487 lei iar valoarea amortizării cumulate este de 68.914.462 lei.

Situația amortizării immobilizărilor necorporale se prezintă astfel:

- lei -

Explicații	Cumulat până	Modificări 2016	Cumulat la
------------	--------------	-----------------	------------

	la 01.01.2016	Amortizare în cursul anului	Amortizare afereantă imobilizărilor scoase din evidență	31.12.2016
0	1	2	3	4=1+2-3
Total valoare amortizată imobilizări necorporale, din care:	66.501.020	2.508.487	95.045	68.914.462
- amortizări privind imobilizări necorporale (ct. 280)	66.501.020	2.508.487	95.045	68.914.462

“Imobilizările necorporale” (din cont 208) constau din licențe, programe informatice utilizate atât pentru scopuri administrative, cât și operaționale care se amortizează într-o perioadă de 3 ani.

La începutul anului 2016 valoarea netă a imobilizărilor necorporale este de 5.033.492 lei, rezultată din valoarea imobilizărilor necorporale de 71.534.512 lei, diminuată cu valoarea cumulată a amortizării în sumă de 66.501.020 lei iar la sfârșitul anului 2016 valoarea netă a imobilizărilor necorporale este de 7.070.485 lei, rezultată din valoarea imobilizărilor necorporale existente de 75.984.947 lei, diminuată cu valoarea cumulată a amortizării în sumă de 68.914.462 lei. În concluzie valoarea netă a imobilizărilor necorporale a crescut în valoare absolută cu 2.036.993 lei.

A2. Imobilizări corporale

În conformitate cu prevederile Ordinului Ministrului Finanțelor Publice nr. 1.802/2014 pentru aprobarea Reglementărilor contabile privind situațiile financiare anuale individuale și situațiile financiare anuale consolidate, R.A. ROMATSA a procedat la reevaluarea imobilizărilor corporale existente la sfârșitul exercițiului financiar, astfel încât acestea să fie prezentate în contabilitate la valoarea justă, cu reflectarea rezultatelor acestei reevaluări în situațiile financiare întocmite pentru anul 2016.

Valoarea imobilizărilor corporale la finele anului 2016 este de **453.503.662** lei.

Componența pe categorii a imobilizărilor corporale (valoare brută) este următoarea:

-lei-

Elemente de imobilizări	Valori brute			Sold final la 31.12.2016
	Sold inițial la 01.01.2016	Modificări 2016		
		Creșteri	Reduceri	
0	1	2	3	4=1+2-3
A.Total imobilizări corporale, din care:	482.187.369	148.769.764	177.453.471	453.503.662
A1.Terenuri, din care:	5.862.311	3.247.153	19.436	9.090.028
-Terenuri proprietate(ct.2111.1.)	5.862.311	3.247.153	19.436	5.862.311
A2.Mijloace fixe, din care:	396.133.102	96.730.584	123.751.998	369.111.689
- Construcții (ct. 2121)	218.546.972	48.415.490	50.858.054	216.104.408

- Alte instalații, echipamente, total din care:	169.154.331	47.208.664	70.379.463	145.983.532
- Echipamente tehnologice (ct. 2131)	129.173.074	37.921.396	43.011.065	124.083.404
- Aparate de măsură și control (ct. 2132)	34.171.060	7.637.312	24.264.293	17.544.079
- Mijloace de transport (ct. 2133)	5.810.197	1.649.956	3.104.105	4.356.048
- Active biologice productive (ct. 217)	19.621	365	13.434	6.552
- Mobilier, birotică (ct. 214)	8.412.178	1.106.065	2.501.046	7.017.197
A3. Avansuri și imobilizări corporale în curs din care:	80.191.956	48.792.026	53.682.038	75.301.944
- Imobilizări corporale în curs de execuție (ct. 231)	74.990.322	48.792.026	48.480.404	75.301.944
- Avansuri acordate pentru imobilizări corporale (ct. 4093)	5.201.634	0	5.201.634	0

Pe lângă contravaloarea intrărilor și ieșirilor efective de imobilizări, valorile înscrise în tabelul de mai sus cuprind, pentru terenuri (A1) și mijloace fixe (A2) și influența rezultatelor reevaluării: creșterile și descreșterile rezervei din reevaluare, eliminarea amortizării cumulate din valoarea contabilă brută a activului.

În Anexa nr. 01 este prezentată detaliat evoluția imobilizărilor corporale și necorporale care au fost reevaluate la data de 31.12.2016.

Precizăm că imobilizările corporale în curs (cont 231) înregistrează la data de 31.12.2016, o valoare de 75.301.944 lei, neexistând avansuri pentru imobilizări corporale (cont 4093).

Din soldul contului 231 Imobilizări corporale în curs de execuție existent la începutul anului 2016 în sumă de 74.990.322 lei au fost recepționate imobilizări corporale în cursul anului 2016 în sumă de 37.642.783 lei reprezentând un procent de 50,20 %. Din intrările de imobilizări necorporale din cursul anului 2016 de 48.792.026 lei au fost recepționate imobilizări corporale în sumă de 10.837.621 lei.

Situația imobilizărilor corporale în curs de execuție, detaliate pe obiective de investiții, este redată în Anexa nr. 1 la prezentul raport.

Principalele obiective de investiții aflate în derulare sunt:

- sistem ATM 2015+ (25.359.039 lei);
- sistem radar PSR colocat cu MSSR Mod S – Otopeni (12.996.615 lei);
- amenajare sală simulator ACC pentru funcționare ca TDS/CR1/SIM (4.843.864 lei);
- sistem de E- management pt R.A. Romatsa (14.061.324 lei);

Pentru imobilizările corporale (cu excepția terenurilor, imobilizărilor în curs și avansurilor acordate furnizorilor de investiții), s-au acumulat amortismente, până la data de 31.12.2016, în sumă totală de 111.040.555 lei, această valoare fiind eliminată din valoarea brută a activului pentru înregistrarea rezultatelor reevaluării, astfel la sfârșitul exercițiului financiar 2016 soldul contul este zero. Situația amortizării pe

categoriile de active corporale se prezintă astfel:

- lei -

Explicații	Sold inițial la 01.01.2016	Modificări 2016			Sold final la 31.12.2016
		Cheltuleli cu amortizarea în cursul anului	Amortizare afereată imobilizărilor scoase din evidență	Eliminare amortizare din valoarea brută a activului, la reevaluare	
0	1	2	3	4	5=1+2-3-4
Total valoare amortizată imobilizări corporale, din care:	75.148.966	38.032.521	2.140.932	111.040.555	0
- Construcții	30.374.291	13.262.294	263.504	43.373.072	0
- Echipamente tehnologice, AMC+ mijloace de transport	43.330.124	23.881.016	1.814.543	65.396.596	0
- Mobilier, birotică	1.444.551	889.211	62.874	2.270.887	0

A₃. Imobilizări financiare

Imobilizările financiare ale regiei înregistrate în bilanț la valori nete la finele anului 2016 sunt în sumă de **136.338.120** lei și constau din:

-**136.223.000** titluri de stat valută achiziționate de ROMATSA în 22.03.2016 cu scadență la 26.02.2021.

- **27.628.105 lei** din participații la C.N. TAROM S.A. în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 45/1997 și Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 173/2001, modificată și aprobată prin Legea nr. 323/27.05.2002. Precizăm că titlurile de participare la C.N.TAROM S.A. au fost provizionate integral din anul 2002 astfel că **în bilanț sunt prezentate la valoarea lor netă (zero)**.

- **1.260.000 lei** reprezintă capitalul subscris, pentru constituirea Centrului Regional de Excelență în Aviația Civilă (CREAC). Participarea R.A.ROMATSA la această societate a fost aprobată în ședința Consiliului de Administrație nr.10/28.07.2011, punctul 7.3 în baza notei de fundamentare nr.13.109/25.07.2011. CREAC este o societate pe acțiuni de tip închis având un capital social format din 1.050.000 acțiuni nominative în valoare de 10 lei fiecare. ROMATSA RA deține 40% din acțiuni respectiv 420.000 de acțiuni cu o valoare totală de 4.200.000 lei diminuată în cursul anului 2016 cu suma de 2.940.000 lei prin anularea obligației de plată pentru 294.000 de acțiuni. Precizăm de asemenea că participarea R.A. ROMATSA în cadrul CREAC a fost provizionată integral în anul 2016 astfel că **în bilanț sunt prezentate la valoarea lor netă (zero)**.

În ceea ce privește CREAC, consemnăm faptul că nici până la data de 31.12.2016, nu s-au finalizat demersurile pentru punerea în aplicare a hotărârilor organelor de

conducere ale acționarilor în speță, Consiliul de Administrație al R.A.ROMATSA, AGA TAROM și Consiliul de Administrație al C.N. Aeroporturi București SA. deși au fost efectuate intervenții repetate în scris la cele două companii pentru stabilirea formalităților concrete, respectiv a modalităților legale de dizolvare a societății CREAC.

- 105.120 lei garanții depuse de unitate la terți.

B. ACTIVE CIRCULANTE

La 31 decembrie 2016 activele circulante sunt în valoare de 656.551.887 lei. Situația comparativă a evoluției elementelor componente ale activelor circulante se prezintă astfel:

- lei -

Explicații	Existent la 31.12.2015	Existent la 31.12.2016	Diferențe	Pondere în total active circulante%	
				2015	2016
0	1	2	3=2-1	4	5
I. STOCURI	11.833.383	13.633.496	1.800.113	1,60%	2,07%
II.CREANȚE COMERCIALE	418.811.131	141.893.463	-276.917.668	56,75%	21,61%
III.ALTE CREANȚE	7.267.268	6.267.301	-999.967	0,98%	0,95%
IV.CASA ȘI CONTURI LA BĂNCI	300.100.857	494.741.131	194.640.274	40,67%	75,36%
V.INVESTIȚII FINANCIARE PE TERMEN SCURT	0	0	0	0	0
TOTAL ACTIVE CIRCULANTE (I+II+III+IV+V)	738.012.639	656.551.887	-81.460.752	100,00%	100,00%

I. STOCURI

Se poate constata că stocurile de materii prime și materiale consumabile au crescut cu 1.800.113 lei față de anul anterior, ponderea lor în totalul activelor circulante crescând de la 1,60 % în anul 2015, la 2,07 % în anul 2016. Această creștere se explică prin faptul ca la sfârșitul anului 2016 soldul contului 322 „Materiale în curs de aprovizionare” era de 1.499.852 lei, datorat în special achiziționării unor piese de schimb pentru echipamentele meteo de la subunitățile ROMATSA. Situația soldului acestui cont este redată în următorul tabel:

Situația contului 322 "Materiale consumabile în curs de aprovizionare" la 31.12.2016

Nr crt	Nr Factura	Data Factura	Denumire furnizor	Continut	Suma (lei)	Contract nr.	Suma (Eur/USD)
1	16200	9/27/2016	Selex ES INC	Piese schimb DVOR/DME Postavarul	260,500.06	220/24.05.2016	65,881.00
2	14143	11/8/2016	Selex ES INC	Piese schimb ILS/DME Craiova	68,270.33	248/01.06.2016	16,681.00
3	21	8/29/2016	Indra Romania	Piese schimb Radar PSR Otopeni	58,009.91	566/22.12.2014	
4	101095037	12/23/2016	Vaisala	Piese schimb meteo	1,113,071.60	643/21.12.2016	246,445.61
				TOTAL	1,499,851.90		82,562.00

Nota: Soldul contului 322 reprezintă materiale consumabile achiziționate de la furnizori care vor fi recepționate ca piese de schimb la punerea în funcțiune a sistemelor pentru care s-a făcut achiziția, cu excepția poz 4 care au fost recepționate cu Nr 62/06.01.2017. Sistemele menționate mai sus se pun în funcțiune în prezenta furnizorului conform prevederilor contractuale.

II. CREANȚE COMERCIALE

Creanțele comerciale cuprind:

Explicații	-lei-	
	Sold la 31 Decembrie 2015	Sold la 31 Decembrie 2016
0	1	2
Creante reprezentand zboruri exceptate -MT	1.421.200	10.574.454
Clienți	436.018.420	152.293.603
Clienți incerti sau în litigiu	1.613.375	988.728
TOTAL CLIENȚI	439.052.995	163.856.785
Ajustari de valoare pentru deprecierea creanțelor – clienți	(20.242.104)	(22.072.385)
Ajustari de valoare pentru deprecierea creanțelor – zboruri exceptate	-	-
Clienți facturi de întocmit	-	-
Furnizori debitori pentru prestări de servicii(ct.4092)	239	109.062
Total	418.811.131	141.893.463

Situația facturărilor și încasărilor pentru clienții externi, interni și subunități aferenți anului 2016 este redată în tabelul următor:

	-lei-			
	Sold la 31.12.2015	Facturat 2016	Încasat 2016	Sold la 31.12.2016
Clienți externi	432.936.714,40	783.543.149,05	1.067.910.884,77	148.568.978,68
Clienți interni	6.107.246,83	54.677.037,45	45.506.419,22	15.277.865,06
Clienți AIS(int/ext)	4.501,88	84.113,16	81.153,73	7.461,31
Clienți subunități(int/ext)	4.532,29	155.913,08	157.965,06	2.480,31
Total	439.052.995,40	838.460.212,74	1.113.656.422,78	163.856.785,36

În Anexa nr.2 se prezintă situația nominală a clienților neîncasați existenți în sold la data de 31.12.2016.

Valoarea totală a clienților neîncasați la 31 decembrie 2016 este de **163.856.785,46** lei, din care clienți externi în sumă de **148.571.124,64** lei (90,67%), iar clienți interni în sumă de **15.282.225,46** lei (9,33%) și clienți subunități în sumă de **3.435,31** lei (0,0021%).

În perioada 1 ianuarie – 31 martie 2017, din soldul clienților neîncasați la 31 decembrie 2016, s-au încasat **121.939.282,53** lei, din care **117.638.182,06** lei de la clienți externi, **4.300.837,47** lei de la clienți interni, iar de la clienți subunități s-a încasat suma de 263 lei, rămânând neîncasați clienți în sumă totală de **41.917.479,46** lei.

Menționăm că în perioada 09.09.2015-08.02.2016, în baza hotărârii judecătorești a Curții de Apel din Bruxelles, Regatul Belgiei, Biroul de executor judecătoresc Marc Sacre, Stefan Sacre et Piet DE SMET a dispus poprirea sumelor ce reveneau ROMATSA de la EUROCONTROL, în contul unei datorii a României în cazul Micula versus Statul Român. Sumele facturate ce

reveneau ROMATSA și care trebuiau încasate din data de 09.09.2015 până în data de 08.02.2016 au fost virate în contul ROMATSA în data de 08.02.2016, rezultând astfel o creștere a sumelor încasate în anul 2016.

Din totalul creanțelor de 583.848,73 lei provenite de la clienți externi incerti, suma de 89.477,02 lei este aferență clienților pentru care s-a demarat procedura juridică de recuperare a creanțelor respectiv compania aeriană Olympic Airlines și suma de 494.371,71 lei este aferență clienților externi aflați în faliment respectiv companiile aeriene Alitalia Linee Aeree Italiene și Aerosvit Airlines.

Principalii clienți interni la care se înregistrează debite restante la data de 31.12.2016 sunt:

Denumire operator	Perioada constituirii debitului	Valoare -mii lei-	Explicații
♦ CARPAT AIR SA	2013	176,60	- se află în procedură de insolvență, R.A. ROMATSA fiind înscrisă la masa credală
♦ BLUE AIR TRANSPORT AERIAN	2013	113,81	- se află în procedură de insolvență, R.A. ROMATSA fiind înscrisă la masa credală

În Anexa nr.3 se prezintă Situația lunară a sumelor facturate și încasate în perioada 1998-2016 de EUROCONTROL, din care rezultă că la data de 31 decembrie 2016, R.A. ROMATSA mai are de încasat de la EUROCONTROL suma 132.829.100,46 lei, din care 23.178.361 lei creanțe restante, după cum urmează:

Nr. crt.	Anul efectuării prestației	Suma rămasă de încasat - euro -	Suma rămasă de încasat - lei -
1.	1998	306,07	1.389,89
2.	1999	4.444,92	20.184,83
3.	2000	2.852,31	12.952,63
4.	2001	1.666,93	7.569,70
5.	2002	2.092,95	9.504,29
6.	2003	2.387,23	10.840,65
7.	2004	105.107,90	477.305,49
8.	2005	126.016,08	572.251,63
9.	2006	136.588,18	620.260,58
10.	2007	160.230,93	727.624,67
11.	2008	464.003,24	2.107.085,12
12.	2009	211.584,32	960.825,56
13.	2010	453.227,96	2.058.153,49
14.	2011	295.521,77	1.341.993,90

Nr. crt.	Anul efectuării prestației	Suma rămasă de încasat - euro -	Suma rămasă de încasat - lei -
15.	2012	312.658,46	1.419.813,32
16.	2013	212.040,93	962.899,04
17.	2014	442.127,08	2.007.743,32
18.	2015	494.644,64	2.246.230,75
19.	2016	25.822.922,11	117.264.471,60
	TOTAL	29.250.424,01	132.829.100,46

La această sumă se adaugă penalități facturate de 1.392.920,43 euro (6.325.390,96 lei).

Principalii clienți externi facturați de EUROCONTROL care au debite restante din anii 1998-2016 sunt:

Denumire operator	Perioada înregistrării debitului	Valoare debit - mii euro -	Încadrare operator (EUROCONTROL)
♦ MIL CANADA	1998-2015	903,50	- activ
♦ KOGALYMAVIA	2014	254,05	- activ
♦ TRANSAERO AIRLINES	2015	204,45	- încetare activitate
♦ ALITALIA	2008-2009	159,13	- încetare activitate
♦ MIL LYBIA	2001, 2004-2012	127,14	- activ
♦ AIR MEMPHIS	2010-2011	126,86	- încetare activitate
♦ HAMBURG AIRWAYS	2014	126,78	- încetare activitate
♦ OLT EXPRESS POLAND	2012	117,13	- încetare activitate
♦ AMERICAN TRANS AIR	2006-2008	102,18	- încetare activitate
♦ AEROSVIT	2012-2013	87,05	- încetare activitate

La recuperarea debitelor restante, EUROCONTROL are o procedură specială, respectiv: sechestrarea în anumite state a aeronavelor companiilor debitoare sau recuperarea parțială a debitelor de la companiile de leasing de la care sunt luate în leasing aeronavele. În cursul anului, EUROCONTROL a cerut aprobarea statelor membre privind modul de stingere a datoriilor operatorilor aerieni: fie prin recuperarea unui procent de 75% din valoarea sumei datorate per aeronavă, de la companiile de leasing care preiau aeronavele respective, fie prin înregistrarea pe cheltuieli a sumelor ce nu pot fi recuperate.

III. ALTE CREAŢE

Suma de 6.267.301 lei menţionată în bilanţ la "alte creanţe" constă în principal din:

- lei -			
Cont 4424	-	taxa pe valoarea adăugată de rambursat aferentă lunilor noiembrie 2016 (suma de 1.465.029 lei) şi decembrie 2016 (suma de 740.011 lei).	2.205.040
Cont 473	-	sume în curs de clarificare (situaţia detaliată se regăseşte la cap X)	1.983.318
Cont 4428	-	taxa pe valoarea adăugată neexigibilă aferentă facturilor emise şi nesosite pentru prestaţii din anul 2016	393.483
Cont 425	-	avans concedii de odihnă - plătite în 2016, aferente lunii ianuarie 2017	78.327
Cont 461	-	debitori diverşi	832.633
Cont 496	-	provizioane debitori	(1.605.588)
Cont 4282	-	creanţe în legătură cu salariaţii	842.971
Cont 5187	-	dobânzi de încasat	1.428.916

Suma de 1.983.318 lei aflată în soldul contului 473 "Sume în curs de lămurire" este compusă în principal din: taxe de cauţiune, onorarii experţi, cheltuieli de executare aferente dosarelor privind litigiile pe care RA ROMATSA le are cu fostul salariat al D.S.N.A Cluj, Suci Emil precum şi sume aflate în litigiu reprezentând impozite şi taxe locale cu Primăria Arad. Menţionăm că în scopul soluţionării acestor sume s-au făcut demersuri de către Direcţia Juridică în vederea recuperării cauţiunilor plătite în aceste dosare iar în data de 22.03.2017 a şi fost încasată o cauţiune în valoare de 363.407 lei.

Suma de 832.633 lei reprezentând soldul contului 461 „Debitori diverşi”, este compusă în principal din sume cu care R.A. ROMATSA se află înscrisă la masa credală, în urma falimentului unor agenţi economici: S.C. MAREEA COMTUR SRL cu suma de 79.043 lei, ASTRA SA cu suma de 688.320 lei.

Suma de 842.971 lei reprezentând soldul contului 4282 „Alte creanţe în legătură cu personalul” este compusă în principal din sumele pe care salariaţii ai R.A. ROMATSA le datorează conform unor hotărâri judecătoreşti rămase definitive precum şi din avansuri de trezorerie acordate salariaţilor, nedecontate până la data de 31.12.2016.

IV. CASA ŞI CONTURI LA BĂNCI / INVESTIŢII FINANCIARE PE TERMEN SCURT

Disponibilităţile băneşti la 31 decembrie 2016 sunt în sumă de 494.741.131 lei, inclusiv investiţii pe termen scurt (depozite financiare cu scadenţă ianuarie 2017). Disponibilităţile băneşti au înregistrat o creştere de 100.953.091 lei faţă de anul 2015, când a existat o situaţie specială şi anume poprirea existentă pe contul de la Eurocontrol.

C. CHELTUIELI ÎN AVANS – cont 471

Cheltuielile în avans înregistrate la finele anului 2016 sunt în sumă de 13.625.035, lei și constau din:

	- lei -
◆ prime de asigurare achitate în anul 2016 pentru anul 2017 (asigurări privind răspunderea față de terți privind activitatea și asigurări auto)	703.006
◆ cheltuieli financiare aferente titlurilor de stat achiziționate în anul 2016, cu scadență în 2021	1.610.224
◆ licențe personal achitate în anul 2016 cu valabilitate în anii urmatori	910.939
◆ c/val tichete de masă achiziționate în anul 2016 pt.ianuarie 2017	27.782
◆ concedii de recuperare psihologică și concedii de odihnă suplimentare aferente lunii ian. 2017	92.978
◆ abonamente la ziare și reviste pentru anul 2017	90.103
◆ c/val. servicii scolarizare plătite în 2016 care se efectueaza in 2017	544.030
◆ c/val. taxe rutiere aferente anului 2017	10.652
◆ abonamente cutia poștală pentru anul 2017	968
◆ cheltuieli cu actualizare baze date(asist. tehnica) pentru anul 2017	27.569
◆ asigurări pentru pierderea licenței aferente anului 2017 efectuate în anul 2016	1.298.072
◆ alte cheltuieli aferente anului 2017 efectuate în anul 2016	72.742
◆ cotizații organisme internaționale (contribuție Eurocontrol) pentru anul 2017	8.234.191

D. DATORII-SUMELE CARE TREBUIE PLĂTITE ÎNTR-O PERIOADĂ DE PÂNĂ LA UN AN

În conformitate cu Standardele Internaționale de Contabilitate datoriile cu termen de plată într-o perioadă de până la un an sunt grupate și evidențiate distinct în bilanț.

La 31.12.2016 datoriile totale ale regiei însumau **82.428.931 lei**.

Situația detaliată este redată mai jos:

		-lei-
◆ datorii curente diverse, legate de furnizori de bunuri și servicii, furnizori pentru investiții (cont 401+ 404 +408)	22.438.877	(sume achitate conform scadențelor, în 2017)
Alte datorii, inclusiv datoriile fiscale și datoriile privind asigurările sociale total din care:	59.990.054	
◆ datorii și contribuțiile unității în legătură	44.407.112	(achitate în ianuarie 2017)

cu personalul, total, din care:		
- salarii (cont 421)	-	18.277.128 (achitate în ianuarie 2017)
- ajutoare materiale datorate(cont 423)	-	123.159 (achitate în ianuarie 2017)
- sume reținute din salarii datorate terților (popriri) aferente lunii decembrie 2016 (cont 427)	-	751.279 virate terților odată cu chenzina a II-a în data de 12.01.2017
- alte datorii și creanțe în legătură cu personalul (cont 4281)	-	2.868.143 (garanții materiale)
- drepturi de personal neridicate (cont 426)	-	222.150 (s-au retransmis adrese salariaților respectivi)
- impozit pe salarii (virat în luna ianuarie 2017)(cont 444)	-	8.538.846 (achitat în ianuarie 2017)
- ajutor de șomaj datorat(cont 437)	-	724.453 (achitat în ianuarie 2017)
- alte datorii,creanțe		
- Contribuția angajatorului la pensii facultative Pilon III(cont 438)	-	4.241.434 (achitat în ianuarie 2017)
- sume datorate asigurărilor sociale(cont 431)	-	11.853.742 (achitat în ianuarie 2017)
◆ creditori diverși (462.2.) companii aeriene externe	-	462.559 Clienți externi din activitatea de terminal care au constituite depozite (VUELING, OMNI AIR, PEGASUS AIRLINES, WIZZ AIR, FLYDUBAY)
◆ creditori diverși (462.1.; 462.5.)	-	679.661 Garanții de participare la proceduri de achiziție, sumă încasată de la societate de asigurări, sumă primită pentru proiectul VXXM care rambursată în luna ianuarie 2017
fonduri speciale –taxe și vărsăminte asimilate (cont 446+447)	-	24.765 (achitat în ianuarie 2017)
◆ garanții primite (cont 167)	-	183.237 Garanții de bună execuție

E. ACTIVELE CIRCULANTE NETE /DATORII CURENTE NETE în sumă de **587.389.623 lei**, provin din activele circulante în sumă de **656.551.887 lei**, la care se adaugă cheltuielile în avans de **13.625.035 lei**, din care se scad datoriile de **82.428.931 lei** care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an și veniturile înregistrate în avans de **218.644 lei**.

F. TOTALUL ACTIVELOR FĂRĂ DATORII CURENTE înregistrează la 31.12.2016 suma de 1.197.990.752 lei provenită din activele imobilizate în sumă de 610.601.129 lei la care se adaugă activele circulante nete în sumă de 587.389.623 lei.

G. Regia nu înregistrează datorii care trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an.

H. PROVIZIOANE PENTRU RISCURI ȘI CHELTUIELI

În conformitate cu prevederile O.M.F.P. nr. 1802/2014 și ținând cont de prevederile Codului Fiscal cu modificările și completările ulterioare – la începutul anului 2016, R.A. ROMATSA avea constituite provizioane în sumă totală de 424.199.440 lei după cum urmează:

		- lei-
1.	provizioanele pentru litigii (ct. 1511)	11.272.384
2.	provizioane pentru riscuri rută cf. Codul fiscal(ct. 1518.1)	127.694.425
3.	provizion aferent ajustării de inflație și trafic (ct.1518.5)	12.767.065
3.	provizion pentru fond participare la profit (ct. 1518.3.)	39.436
4.	provizion pentru beneficii angajați (ct. 1518.4.)	272.426.130

Din provizioanele înregistrate în anii anteriori, în anul 2016 s-a anulat și respectiv reluat la venituri suma de 54.804.106 astfel:

		- lei
1.	1.864.133 - din provizionul pentru litigii în dosarul 8876/2012 cu Suciș Emil	
2.	35.227.490 - din provizionul pentru riscuri rută (ct. 1518.1)	
3.	17.712.483 - din provizionul pentru beneficii angajați(ct. 1518.4)	

S-au constituit provizioane noi în sumă totală de 160.917.195 lei, astfel:

		- lei-
1.	105.389.271 - provizion aferent ajustării de inflație și trafic (ct.1518.5)	
2.	6.685.146 - provizion aferent litigiilor aflate în curs de derulare (ct.1511)	
3.	48.842.779 - provizion pentru beneficii angajați (ct. 1518.4)	

Astfel, ca urmare a operațiunilor descrise mai sus, în conformitate cu prevederile Codului Fiscal cu modificările și completările ulterioare și ținând cont de prevederile OMFP nr.1802/2014 – la finele anului 2016 RA ROMATSA are constituite provizioane în sumă totală de 530.312.529 lei , după cum urmează:

		- lei-
1.	provizioanele pentru litigii (ct. 1511)	16.093.397
2.	provizioane cf Regulamentelor europene pentru ajustarea la trafic și inflație(ct. 1518.5)	210.623.270
3.	provizion pentru fond participare la profit (ct. 1518.3.)	39.436
4.	provizion pentru beneficii angajați (ct. 1518.4.)	303.556.426

NOTĂ:

Menționăm că în conformitate cu mecanismele stabilite prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 390/2013 al Comisiei din 3 mai 2013 de stabilire a unui sistem de performanță pentru serviciile de navigație aeriană și pentru funcțiile de rețea și Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 391/2013 al Comisiei din 3 mai 2013 de stabilire a unei scheme comune de tarificare pentru serviciile de navigație aeriană, asupra costurilor determinate stabilite prin Planul de performanță DANUBE FAB pentru cea de-a doua perioadă de referință (2015-2019) și pentru anul 2016 s-au aplicat ajustări aferente traficului, respectiv inflației.

În urma calculului ajustărilor rezultate din aplicarea celor două mecanisme în execuția anului 2016, prin aplicarea mecanismului de reportare, cu suma de **88.629 mii lei** se vor diminua veniturile de rută ale anului 2018 (prin reducerea corespunzătoare a tarifului unitar) și cu suma de **16.760 mii lei** se vor diminua veniturile de terminal ale anului 2018 pentru serviciile de navigație aeriană terminală la aeroporturile din București (prin reducerea corespunzătoare a tarifului unitar).

Ca urmare, la finele exercițiului financiar al anului 2016 au fost constituite provizioane în valoare de **105.389 mii lei**, care vor permite asigurarea finanțării corespunzătoare a costurilor anului 2018.

În ceea ce privește provizionul constituit pentru beneficii angajați, acesta a rezultat urmare a calculului actuarial al drepturilor acordate salariaților conform contractului colectiv de muncă pentru prime fidelitate și pentru pensionari.

Provizionul pentru litigii a fost constituit pentru procese aflate în derulare pe rolul instanțelor, cu șanse mici de a fi câștigate de către Regie. Situația actualizată a litigiilor este prezentată în anexa 7.

I. VENITURILE ÎN AVANS la data de 31.12.2016 au fost în sumă de **218.644 lei**, și provin din încasarea în avans a unor finanțări externe pentru proiecte cu finanțare europeană - proiectul GAMMA - 135.408 lei, contravaloarea abonamentelor AIP Romania pe anul 2017 - 67.877 lei precum și contravaloarea unor chiriilor încasate pentru spații închiriate;

J. CAPITAL ȘI REZERVE

La 31.12.2016 regia deținea capitaluri în valoare totală de 666.849.527 lei în următoarea structură:

Explicații		-lei-	
		SOLD LA 31.12.2015	SOLD LA 31.12.2016
❖ Patrimoniul regiei	-	214.684.295	214.684.295
❖ Rezerve din reevaluare	-	257.023.333	281.069.540
❖ Rezerve legale	-	18.972.159	18.972.159
❖ Rezultatul reportat reprezentând surplusul realizat din rezerve din reevaluare (contul 1175, fost 1065)	-	67.804.946	93.541.616
❖ Alte rezerve	-	112.259.993	112.417.740
❖ Profit sau pierdere reportată	-	-	-
Profit nerepartizat	-	-	-
❖ Profit exercițiului financiar sold creditor (cont 121)	-	792.847	-
❖ Pierderea exercițiului financiar sold debitor (cont 121)	-	-	53.835.823
❖ Repartizarea profitului (cont 129)	-	(437.918)	-
CAPITALURI PROPRII TOTAL	-	671.099.655	666.849.527
❖ Patrimoniu public(cont 1016)	-	-	-
CAPITALURI TOTAL	-	671.099.655	671.099.655

CAP.III. CONTUL DE PROFIT ȘI PIERDERE

Comparativ cu exercițiul financiar încheiat la finele anului 2015, contul de profit și pierdere înregistrează următoarea situație la finele anului 2016:

-lei-

Denumirea indicatorului	2015	2016	Diferențe
0	1	2	3=2-1
I.A VENITURI DIN EXPLOATARE ,din care:	840.755.307	837.180.213	- 3.575.094
-producția vândută	837.472.524	829.144.946	- 8.327.578
-venituri din subvenții de exploatare	3.408	1.927.170	1.923.760
-venituri producția de imobilizări corporale	1.622	0	- 1.622
-alte venituri din exploatare	3.277.753	5.394.226	2.116.473
-venituri din reevaluarea imobilizărilor corporale	0	713.871	713.871
II.A CHELTUIELI DE EXPLOATARE ,din care:	846.815.416	876.743.006	29.927.590
-cheltuieli materiale	7.854.144	5.731.029	- 2.123.115
-cheltuieli externe(energie,apă)	5.165.498	5.036.681	-128.817
-cheltuieli cu personalul, din care:	550.004.390	584.061.054	34.056.664
➤ salarii și indemnizații	430.080.470	451.909.306	21.828.836
➤ cheltuieli cu asigurările și protecția socială	119.923.920	132.151.748	12.227.828
-amortizare	51.970.581	40.541.007	- 11.429.574
-ajustare privind activele circulante	1.935.307	4.218.212	2.282.905
-alte cheltuieli de exploatare	121.175.263	136.543.005	15.367.742
-ajustări privind provizioanele	108.710.232	100.612.018	- 8.098.214
A PROFIT DIN EXPLOATARE(I.A-II.A)	-6.060.109	-39.562.793	- 33.502.684
I.B VENITURI FINANCIARE	36.424.510	26.872.850	- 9.551.660
II.B CHELTUIELI FINANCIARE	21.645.478	22.246.339	600.861
B. PROFIT FINANCIAR(I.B-II.B)	14.779.032	4.626.511	- 10.152.521
I.VENITURI TOTALE(I.A+I.B)	877.179.817	864.053.063	- 13.126.754
II.CHELTUIELI TOTALE(II.A+II.B)	868.460.894	898.989.345	30.528.451
C. PROFITUL SAU PIERDERE BRUT(Å) (A+B)			
- PROFIT	8.718.923		- 8.718.923
- PIERDERE		34.936.282	34.936.282
D. IMPOZIT PE PROFIT	7.926.076	18.899.541	10.973.465
E. PROFITUL NET/ PIERDERE NETA			
- PROFIT	792.847		-792.847
- PIERDERE		53.835.823	53.835.823

Din analiza situației contului de profit și pierdere se poate constata că R.A. ROMATSA a înregistrat în anul 2016 o pierdere netă în valoare de 53.835.823 lei. Veniturile totale (din exploatare și financiare) au fost în sumă de 864.053.063 lei, iar cheltuielile totale (de exploatare și financiare) în valoare de 898.989.345 lei din care rezultă o pierdere brută de 34.936.282 lei. La această sumă se adaugă impozitul pe profit în sumă de 18.899.541 lei rezultând o pierdere netă de 53.835.823 lei.

Principalele cauze care au determinat acest rezultat sunt:

- Veniturile au fost afectate de aplicarea tarifului diminuat, prin luarea în calcul a ajustărilor la trafic și inflație din anul 2014.
- S-au constituit integral provizioanele pentru ajustare la trafic și inflație, în cuantum de **105.389.270 lei**, în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) nr. 391/2013, provizion care are rolul reîntregirii veniturilor anului 2018; dar, spre deosebire de anul 2015, în anul 2016 cele 2 provizioane nu mai sunt deductibile fiscal, deoarece nu s-a efectuat actualizarea reglementarilor legale naționale specifice domeniului de activitate al regiei.
- S-a actualizat provizionul de beneficii angajați în conformitate cu prevederile IAS 19 cu suma de **48.842.779 lei**, sumă considerată nedeductibilă fiscal la calcularea profitului impozabil.
- S-au constituit provizioane suplimentare fata de anul 2015, pentru litigii în conformitate cu prevederile Legii nr. 227/2015 privind Codul Fiscal și Situația litigiilor în derulare ale R.A. ROMATSA, transmisă de DJA, în sumă de **6.685.146 lei**, precum și pentru debitori în valoare de **1.505.095 lei (anexa 7)**;

În ceea ce privește calculul impozitului pe profit, prin aplicarea prevederilor Legii 227/2015 privind Codul Fiscal referitoare la calculul impozitului pe profit, respectiv prin ajustarea rezultatului contabil brut, prin scaderea veniturilor neimpozabile în sumă de 27.869.077 lei și adăugarea cheltuielilor nedeductibile în sumă de 244.153.767 a rezultat un profit impozabil în sumă de 127.142.909 lei, cu un impozit pe profit aferent de 18.899.541 lei.

Totalul cheltuielilor nedeductibile fiscal în suma de 244.153.767 se compune în principal din:

- provizioanele constituite pentru ajustare la trafic și inflație, în cuantum de **105.389.270 lei**, în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) nr. 391/2013, spre deosebire de anul 2015, în anul 2016 cele 2 provizioane nu mai sunt deductibile fiscal, deoarece nu s-a efectuat actualizarea reglementarilor legale naționale specifice domeniului de activitate al regiei.
- provizionul de beneficii angajați în conformitate cu prevederile IAS 19 a fost actualizat cu suma de **48.842.779 lei**, sumă considerată nedeductibilă fiscal la calcularea profitului impozabil.
- s-au înregistrat unele categorii de cheltuieli nedeductibile fiscal în sume considerabile, ca urmare respectării legislației în vigoare și pierderii unor procese, fiind epuizate toate căile de atac potrivit Extrasului de pe Portalul

Înaltei Curți de Casație și Justiție, privitor la Decizia nr.69/25.01.2017 pronunțată – definitiv și irevocabilă, potrivit căreia instanța a dispus respingerea recursurilor declarate de pârâtele CN Aeroporturi București și RA ROMATSA împotriva Deciziei civile nr.1140 A din 15 iulie 2015 pronunțată de Curtea de Apel București - Secția a VI-a Civilă, în dosarul nr.1326/1/2016 (fost 25603/3/2009 - Înalta Curte de Casație și Justiție).

Elementele luate în calcul la determinarea profitului impozabil pentru anul 2016, în conformitate cu prevederile Codului Fiscal sunt:

		-lei-
1.	Venituri totale (cf. Declarație 101/2016)	926.510.240
2.	Cheltuieli totale (cf. Declarație 101/2016)	980.346.063
3.	Elemente similare veniturilor (amortizarea rezervelor din reevaluare)	5.593.341
4.	Venituri neimpozabile care se scad din profitul impozabil	27.869.077
5.	Amortizarea fiscală	40.899.298
6.	Sume utilizate pentru constituire fond de rezervă	-
7.	Cheltuieli nedeductibile fiscal care se adaugă la profitul impozabil, din care:	244.153.767
	- impozit pe profit	20.342.865
	- amenzi	-
	- cheltuieli protocol	1.059.685
	- sponsorizări	1.443.324
	- amortizare contabilă	40.541.007
	-provizioane din care:	165.346.676
	• provizion pentru beneficiile angajaților	48.842.779
	• provizion pt. litigii	6.685.146
	• provizion pt. fond participarea salariaților la profit	-
	• provizion cf. reglementelor europene, pt ajustare la trafic si inflatie	105.389.270
	• provizion clienți	1.664.387
	• provizion debitori	1.505.095
	-alte cheltuieli nedeductibile din care:	16.863.533
	• cheltuieli întreținere spații comune și aferente întreținerii apartamentului neocupat	16.378
	• cheltuieli cu deplasări peste plafonul legal	24.671
	• pierderi din creanțe	2.282.209
	• taxe și cotizații la organisme interne și internaționale	264.593
	• cheltuieli nedeductibile aferente autovehiculelor	1.218
	• amortizare pentru spații excedentare la locuințele de serviciu	0
	• cheltuieli comodat	0
	• TVA aferent produselor de protocol, TVA pentru depășirea cotelor legale de protocol	17.173
	• Valoare neamortizată la scoaterea din funcțiune/vanzare	1.019.490
	• alte cheltuieli nedeductibile	6.888.191
	• depreciere mijloace fixe ca urmare a reevaluarii	6.366.783
8.	Profit impozabil înainte de reportarea pierderii (1-2+3-4-5-6+7)	127.142.909
9.	Recuperare pierdere fiscală an precedent	-
10.	Profit impozabil (8-9)	127.142.909
11.	Impozit pe profit calculat (16%)	20.342.865

12.	Sume reprezentând sponsorizări deductibile fiscal	-	1.443.324
13.	Impozit pe profit datorat aferent anului 2016 (11-12)	-	18.899.541

Din analiza situației contului de profit și pierdere se poate constata că R.A. ROMATSA a înregistrat în anul 2016 o cheltuială cu impozitul pe profit de 18.899.541 lei care a condus la majorarea pierderii brute de la suma de 34.936.282 lei la o pierdere netă în sumă de 53.835.823 lei, valoare care este reprezentată în soldul contului „121 Profit sau pierdere”. Închiderea contului „121 Profit sau pierdere” se efectuează la începutul exercițiului financiar următor celui pentru care se întocmesc situațiile financiare anuale prin preluarea soldului în contul „117 Rezultatul reportat”.

Ordinul Ministrului Finanțelor Publice nr. 1.802/2014 „pentru aprobarea Reglementărilor contabile privind situațiile financiare anuale individuale și situațiile financiare anuale consolidate”, reglementează acoperirea pierderii exercițiului financiar după cum urmează:

- pierderea contabilă reportată se acoperă din profitul exercițiului financiar curent, după aprobarea situațiilor financiare anuale conform legii, și cel reportat aferent exercițiilor financiare precedente, din rezerve, prime de capital și capital social, potrivit hotărârii adunării generale a acționarilor sau asociaților, cu respectarea prevederilor legale.
- *În lipsa unor prevederi legale exprese, ordinea surselor din care se acoperă pierderea contabilă este la latitudinea adunării generale a acționarilor sau asociaților, respectiv a consiliului de administrație.*

Astfel consiliul de administrație consideră oportună acoperirea pierderii contabile realizată în exercițiul financiar 2016 și transferată la începutul exercițiului financiar 2017 asupra rezultatului reportat reprezentând pierderea neacoperită cont 1171 în sumă de 53.835.823 lei din rezultatul reportat reprezentând surplusul realizat din rezerve din reevaluare cont 1175 care prezintă un sold creditor de 93.541.616 lei.

Dealtfel la data prezentului raport de gestiune soldul contului sintetic „117 Rezultatul reportat” prezintă un sold creditor de 39.705.794 lei ca diferență între soldul creditor de 93.541.616 lei al contului „1175 Rezultatul reportat reprezentând surplusul realizat din rezerve din reevaluare” și soldul debitor de 53.835.823 al contului „1171 Rezultatul reportat reprezentând pierderea neacoperită”.

CAP. IV. REALIZAREA BUGETULUI DE VENITURI ȘI CHELTUIELI

Urmare modificărilor aduse de Ordonanța Guvernului nr. 18/2012 asupra prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 46/1998 pentru stabilirea unor măsuri în vederea îndeplinirii obligațiilor asumate de România prin aderarea la Convenția Internațională EUROCONTROL privind cooperarea pentru securitatea navigației aeriene și la Acordul multilateral privind tarifele de rută aeriană, prin Ordinul comun al ministrului transporturilor nr. 1506 din 14.12.2016 și al ministrului finanțelor publice nr. 2878 din 19.12.2016 (publicat în M.O. nr.

1038/ 22.12.2016) au fost aprobate Bugetul de venituri și cheltuieli rectificat pe anul 2016 și Situația centralizată rectificată privind veniturile și cheltuielile din baza de cost pe anul 2016 ale R.A. ROMATSA.

Față de Bugetul de venituri și cheltuieli rectificat pe anul 2016, execuția la 31.12.2016 prezintă o realizare a veniturilor totale în procent de 104,94% și a cheltuielilor totale în procent de 114,78%.

Din analiza procentuală a realizărilor de venituri și cheltuieli la 31.12.2016 față de Bugetul de venituri și cheltuieli rectificat pe anul 2016, rezultă următoarele:

A. VENITURI

Veniturile totale realizate la 31.12.2016 sunt de 926.510,24 mii lei, reprezentând 104,94% din totalul veniturilor aprobate în întregul an 2016. Depășirea cu 4,94% a veniturilor totale prognozate prin Bugetul de venituri și cheltuieli rectificat se datorează depășirii veniturilor din exploatare conform bazelor de cost, a veniturilor din activitatea de terminal nereglementat, a altor venituri din exploatare, precum și depășirii veniturilor financiare, după cum urmează:

A.1. Venituri din exploatare

La finele anului 2016 veniturile din exploatare înscrise în bugetul de venituri și cheltuieli sunt realizate în procent de 104,53%.

În cadrul veniturilor din exploatare, **veniturile conform bazelor de cost** prevăzute prin Bugetul de venituri și cheltuieli rectificat s-au realizat în procent de **101,78%**, depășirea cu 1,78% fiind determinată de:

- depășirea cu 0,89% a **veniturilor din servicii de navigație aeriană de rută**, datorită depășirii volumului de trafic realizat față de nivelul prognozat .
- depășirea cu 1,99% a **veniturilor de servicii de navigație aeriană de terminal pe aeroporturile Henri Coandă și Aurel Vlaicu**, deoarece unitățile de servicii facturabile au fost realizate peste nivelul prognozat;
- depășirea cu 210,61% a **veniturilor din alte surse** (respectiv cu 2.316,73 mii lei), care a fost determinată de:
 - creșterea cu 21,66% a realizării veniturilor din redevențe, locații de gestiuni și chirii (respectiv cu 75,82 mii lei);
 - creșterea cu 41,83% a veniturilor din activități diverse (respectiv cu 313,74 mii lei);
 - înregistrarea veniturilor din subvenții pentru alte cheltuieli (finanțări fonduri europene) în sumă de 1.927,17 mii lei, venituri care nu au fost prognozate în BVC pe anul 2016 rectificat.

Veniturile din ajustări s-au realizat în procent de 114,43% și reprezintă reluarea la venituri a provizionului de rută constituit în decembrie 2014 pentru ajustarea tarifului aplicabil în anul 2016.

Veniturile din exploatare din serviciile de navigație aeriană de terminal de pe alte aeroporturi s-au realizat în procent de 103,66%, depășirea cu 3,66% datorându-se faptului că în cursul anului 2016 traficul (numărul de mișcări facturate) de pe aceste aeroporturi a crescut față de nivelul planificat, pentru aceeași perioadă.

Alte venituri din exploatare au fost depășite cu 23.337,77 mii lei, datorită înregistrării la finele anului 2016 a unor venituri din provizioane privind activitatea de exploatare, după cum urmează:

-mii lei -

Indicatori		BVC 2016 Rectificat	BVC 2016 Realizări ian – dec
Alte venituri din exploatare, din care:		10.000,00	33.337,77
1.	venituri din creanțe reactivate și debitori diverși		99,86
2.	alte venituri din exploatare (inclusiv din penalități)	10.000,00	6.108,10
3.	venituri din provizioane privind activitatea de exploatare, din care:	0,00	27.129,81
3.1.	Provizioane pentru beneficii angajați	0,00	17.712,48
3.2.	provizion litigii	0,00	8.870,29
3.3.	provizioane pentru clienți neîncasați	0,00	547,04

A.2. Veniturile financiare

La finele anului 2016 veniturile financiare sunt realizate în cuantum de 26.872,85 mii lei față de 22.237,06 mii lei prevăzuți, reprezentând o depășire cu 20,85% a nivelului aprobat pentru anul 2016 la această categorie de venituri, din care:

- Venituri din dobânzi – nerealizare cu 12,71% pe seama reducerii dobânzilor la depozitele deținute de ROMATSA în cursul anului 2016;
- Venituri din diferențe de curs valutar – depășire cu 24,16% datorită deprecierii monedei naționale față de euro în cursul anului 2016.

B. CHELTUIELI

Cheltuielile totale realizate la 31.12.2016 sunt de 961.446,52 mii lei, reprezentând 114,78% din totalul cheltuielilor aprobate în întregul an 2016 (față de o realizare de 104,94% a veniturilor totale la 31.12.2016).

B.1. Cheltuielile de exploatare

La finele anului 2016 **cheltuielile de exploatare** sunt realizate în procent de 115,44% pe seama următoarelor elemente:

- mii lei -

Indicatori		BVC 2016 Rectificat	BVC 2016 Realizări ian - dec	% BVC 2016 Realizări/ Rectificat
Cheltuieli de exploatare, din care:		813.616,97	939.200,18	115,44%
a	Cheltuieli cu personalul	572.627,60	584.211,06	102,02%
b	Alte cheltuieli de operare	199.989,37	314.448,11	157,23%
c	Cheltuieli cu amortizarea imobilizărilor corporale și necorporale	41.000,00	40.541,01	98,88%

a. Cheltuielile cu personalul s-au realizat în procent de 102,02%, din care:

- cheltuielile cu salariile s-au realizat în proporție de 99,68%;
- cheltuielile cu asigurările și protecția socială și alte obligații legale s-au realizat în procent de 99,64%;
- cheltuielile pentru contractul de mandat s-au realizat în procent de 89,12%;
- alte cheltuieli cu personalul s-au depășit cu 23,00% și au înregistrat următoarea situație:

- mii lei -

Element de cheltuială	BVC 2016 Rectificat	2016 Realizat	Venituri din Provizioane	Cheltuală efectivă	% Cheltuală efectivă/ Planificat	% Cheltuală efectivă/ BVC rectificat
1	2	3	4	5=3-4	6=5/2	7=3/2
Alte cheltuieli cu personalul, din care:	58.026,70	71.371,01	14.388,69	56.982,32	98,20	122,99
Compensări bănești pt pensionări anticipate/ anticipate parțial/ la limită de vârstă/ caz de boală/ plecări voluntare	5.978,85	17.240,80	11.170,17	6.070,63	101,54	288,36
Prime fidelitate	358,77	3.529,92	3.218,52	311,40	86,80%	983,89
Alte cheltuieli (ajutoare imposabile, cheltuieli sociale, tichete masă, etc)	51.689,08	50.600,29	0,00	50.600,29	97,89%	97,89

b. Alte cheltuieli de operare - depășire cu 57,23% datorită înregistrării unor provizioane pentru ajustări viitoare trafic și inflație (rută și terminal), pentru beneficii angajați, litigii și pentru deprecierea activelor circulante (conform prevederilor Codului Fiscal și O.M.F.P. nr. 1802/2014) în sumă de 164.799,62 mii lei, provizioane ce au fost prevăzute prin BVC rectificat la nivelul de 46.373,27 mii lei.

În cadrul altor cheltuieli de operare situația elementelor de cheltuieli este următoarea:

- ◆ **Cheltuieli materiale** – economie de 27,80% pe seama economiilor înregistrate atât la cheltuielile cu piesele de schimb consumate pentru funcționarea echipamentelor din dotare, cât și la cheltuielile cu materialele auxiliare, combustibili, materiale consumabile și obiecte de inventar consumate în anul 2016;

- ◆ *Cheltuielile cu energia și apa* – depășire cu 0,73% pe seama depășirii înregistrate la consumul de energie;
- ◆ *Cheltuieli cu serviciile executate de terți* – economie cu 8,22% pe seama economiilor înregistrate la elementele de cheltuieli aferente serviciilor prestate de terți, precum și la cheltuielile pentru Eurocontrol (99,93%) și AACR (97,29%);
- ◆ *Alte cheltuieli de exploatare* – după cum urmează:

-mii lei-

Indicatori		BVC 2016 Rectificat	BVC 2016 Realizări ian - dec	% BVC 2016 Realizări/ Rectificat
A	Alte cheltuieli de exploatare:	13.521,00	22.179,30	164,04%
1.	cheltuieli de protocol (2% din profitul brut)	1.000,00	823,88	82,39%
2.	reclamă și publicitate	300,00	235,81	78,60%
3.	impozite, taxe, vărsăminte	5.000,00	2.913,19	58,26%
4	pierderi din creanțe	3.000,00	2.487,79	82,93%
5	alte cheltuieli de exploatare	2.121,00	14.275,31	673,05%
6	cheltuieli de sponsorizare	2.100,00	1.443,32	68,73%
B	Alte cheltuieli de exploatare (provizioane):	46.373,27	164.799,62	355,38%
1	provizion pentru beneficii angajati	12.080,27	48.842,78	404,32%
2	provizion pentru litigii	0,00	8.190,24	
3	provizion pentru deprecierea activelor circulante		2.377,33	
4	provizion rută (conform L 571/2003) și provizion pentru ajustări viitoare (rută și terminal)	34.293,00	105.389,27	307,32%
TOTAL ALTE CHELTUIELI DE EXPLOATARE (A+B)		59.894,27	186.978,92	312,18

Se poate constata că nivelul programat al cheltuielilor de la pct.A a fost realizat în proporție de 164,04%, înregistrându-se economii la majoritatea elementelor de cheltuieli, cu excepția altor cheltuieli de exploatare, unde depășirea a fost cauzată atât de înregistrarea de cheltuieli din reevaluarea imobilizărilor corporale în sumă de 6.366,78 mii lei și care nu au fost programate prin bugetul rectificat, cât și de înregistrarea unor cheltuieli nedeductibile fiscal în sumă de 6.618,07 mii lei, ca urmare a pierderii unor procese, fiind epuizate toate căile de atac potrivit Extrasului de pe Portalul Înaltei Curți de Casație și Justiție, privitor la Decizia nr.69/25.01.2017 pronunțată – definitiv și irevocabilă, potrivit căreia instanța a dispus respingerea recursurilor declarate de părțile CN Aeroporturi București și RA ROMATSA împotriva Deciziei civile nr.1140 A din 15 iulie 2015 pronunțată de Curtea de Apel București - Secția a VI-a Civilă, în dosarul nr.1326/1/2016 (fost 25603/3/2009 - Înalta Curte de Casație și Justiție).

Depășirea altor cheltuieli de exploatare (pct.B) provine în principal din constituirea provizioanelor (conform prevederilor Codului Fiscal și O.M.F.P. nr. 1802/2014) în sumă de 164.799,62 mii lei.

c. Cheltuielile cu amortizarea imobilizărilor corporale și necorporale s-au realizat în procent de 98,88% din programul anului 2016.

B.2. Cheltuielile financiare

La finele anului 2016 cheltuielile financiare sunt realizate în cuantum de 22.246,38 mii lei, reprezentând o nerealizare cu 7,31% a nivelului aprobat, generată de nerealizarea cheltuielilor din diferențe de curs valutar.

C. BUGETUL ACTIVITĂȚII DE INVESTIȚII

Realizarea bugetului activității de investiții se prezintă astfel:

- ◆ sursele pentru investiții realizate în anul 2016 provin din:

Indicatori	- mii lei -	
	<u>BVC 2016</u> <u>rectificat</u>	<u>BVC 2016</u> <u>Realizat</u>
➤ surse proprii (amortizare+resurse neconsumate în anii precedenți)	201.767,09	45.571,66
Total surse	201.767,09	45.571,66

- ◆ cheltuielile pentru investiții s-au realizat după cum urmează:

Indicatori	- mii lei -	
	<u>BVC 2016</u> <u>rectificat</u>	<u>BVC 2016</u> <u>Realizat</u>
➤ cheltuieli pentru investiții inclusiv pentru investiții în curs la finele anului	201.767,09	45.571,66
Total cheltuieli pentru investiții și rambursări	201.767,09	45.571,66

Realizarea în procent de 22,59% a cheltuielilor de investiții se datorează în principal imposibilității obținerii autorizărilor de construire la anumite obiective de investiții precum și întocmirii unor acte adiționale de decalare de termene de finalizare din rațiuni tehnico-operaționale.

De asemenea s-au întâmpinat greutăți la validarea documentațiilor în SEAP, datorate modificărilor legislative în domeniul achizițiilor. Totodată, o serie de proceduri pentru obiective de investiții cu valori foarte mari au fost anulate și reluate din cauza ofertelor neconforme sau neprezentării ofertanților.

Situația privind realizarea indicatorilor prevăzuți în BVC aprobat este prezentată detaliat în Anexele 4, 4/1, 4/2 și 4/3 la prezentul raport.

D. INDICATORII PREVĂZUȚI ÎN DATELE DE FUNDAMENTARE

- **Productivitatea muncii** calculată ca venituri totale/ număr mediu de personal a fost de 613,99 lei/pers, față de 585,11 lei/ pers. aprobat prin bugetul de venituri și cheltuieli rectificat pentru anul 2016;

- **Cheltuiala totală la 1000 lei venituri totale** a fost de 1.037,71 lei/ 1000 lei față de 948,68 lei/ 1000 lei aprobată prin bugetul de venituri și cheltuieli rectificat pentru anul 2016;

- ROMATSA nu înregistrează plăți restante deoarece are o situație financiară echilibrată și nu are obligații de plată neachitate la scadența prevăzută de prevederile legale și contractele încheiate.

- La finele anului 2016 s-au înregistrat creanțe restante conform scadențelor în sumă de 30.302,63 mii lei (3,37% din total venituri de exploatare), față de 28.200 mii lei (3,28% din total venituri de exploatare planificate), urmare retragerii debitului înregistrat de către ALITALIA LINEE AEREE SPA (în sumă de 161.798,53 EUR) de pe lista trecerilor pe costuri pentru anul 2016 aprobată de către Comitetul Lărgit al Eurocontrol.

Creanțele restante nu includ sumele din zborurile exceptate la plată, acumulate în perioada octombrie 2015-octombrie 2016, în sumă de 9.218,59 mii lei.

E. OBIECTIVE ȘI CRITERII DE PERFORMANȚĂ

La data de 31.12.2016 obiectivele și criteriile de performanță stabilite pentru Contractul de mandat au fost realizate, conform Anexa nr. 6.

CAP. V. PRINCIPALII INDICATORI ECONOMICO-FINANCIARI

În vederea analizei situației financiare pe baza indicatorilor economici se prezintă în cele ce urmează tabelul centralizator privind elementele componente ale activului și pasivului bilanțului contabil astfel.

Bilanțul contabil (Formular 10)

Nr. crt.	DENUMIRE INDICATORI	Valori (lei)	
		Sold la 01.01.2015	Sold la 31.12.2016
0	1	2	3
1.	Imobilizări necorporale	19.232.195	20.759.347
2.	Imobilizări corporale	407.038.404	453.503.662
3.	Imobilizări financiare	4.589.940	136.338.120
4.	Active imobilizate – total (1+2+3)	430.860.539	610.601.129
5.	Stocuri	11.833.383	13.649.992
6.	Creanțe	426.078.399	148.160.764
7.	Alte investiții pe termen scurt (ct. 506+508)		
8.	Casă și conturi la bănci	300.100.857	494.741.131
9.	Active circulante – total (5+6+7+8)	738.012.639	656.551.887
10.	Cheltuieli în avans (ct. 471)	11.906.366	13.625.035

11.	Datorii ce trebuie plătite într-o perioadă de un an, din care:	84.207.667	82.428.931
	- sume datorate instituțiilor de credit		
	- datorii comerciale	29.497.544	22.438.877
	-sume datorate entităților afiliate	2.940.000	0
	- alte datorii, inclusiv datorii fiscale și pentru asigurări sociale	51.770.123	59.990.054
12.	Active circulante, respectiv datorii curente nete (9+10-11-16)	665.242.695	585.988.531
13.	TOTAL ACTIVE MINUS DATORII CURENTE (4+12)	1.096.103.235	1.197.990.752
14.	Datorii ce trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an, din care:		
	- sume datorate instituțiilor de credit		
	- alte datorii, inclusiv datorii fiscale și pentru asigurări sociale		
15.	Provizioane	424.199.440	530.312.530
16.	Venituri în avans	386.782	218.644
17.	Subvenții pentru investiții	886.000	968.419
18.	Capital - patrimoniul regiei	214.684.295	214.684.295
19.	Rezerve din reevaluare	257.023.333	281.069.540
20.	Rezerve	131.232.152	131.389.899
21.	Rezultat reportat (sold creditor)	67.804.946	93.541.616
22.	Rezultatul exercițiului (sold debitor)	792.847	
23.	Rezultatul exercițiului (sold creditor)		53.835.823
24.	Repartizarea profitului	437.918	
25.	TOTAL CAPITALURI PROPRII (18+19+20-21+22-23)	671.099.655	666.849.527
26.	Patrimoniul public	0	0
27.	TOTAL CAPITALURI (24+25)	671.099.655	666.849.527
28.	CIFRA DE AFACERI	837.472.524	829.144.946

Pe baza datelor de mai sus, s-au determinat o serie de indicatori economico-financiari pentru a analiza:

- ◆ Lichiditatea și solvabilitatea unității;
- ◆ Viteza de intrare sau ieșire a fluxurilor de numerar ale întreprinderii;
- ◆ Eficiența întreprinderii în realizarea de profit din resursele disponibile.

1. INDICATORI DE LICHIDITATE

a) Indicatorul lichidității curente (indicatorul capitalului circulant) – ILC

$$\text{ILC} = \frac{\text{Active curente}}{\text{Datorii curente}}$$

$$\text{ILC}/2016 = \frac{656.551.887 \text{ (rd. 9/col. 3)}}{82.428.931 \text{ (rd. 11/col. 3)}} = 7,97 \text{ ori}$$

$$\text{ILC}/2015 = \frac{738.012.639 \text{ (rd. 9/col. 3)}}{84.207.667 \text{ (rd. 11/col. 3)}} = 8,76 \text{ ori}$$

Valoarea acceptabilă este în jurul valorii de 2, cu cât este mai mare oferă garanția acoperirii datoriilor curente din activele curente.

b) Indicatorul lichidității imediate (indicatorul test acid) – ILI

$$\text{ILI} = \frac{\text{Active curente} - \text{Stocuri}}{\text{Datorii curente}}$$

$$\text{ILI}/2016 = \frac{656.551.887 \text{ (rd. 9/col. 3)} - 13.649.992 \text{ (rd. 5/col. 3)}}{82.428.931 \text{ (rd. 11/col. 3)}} = 7,80 \text{ ori}$$

$$\text{ILI}/2015 = \frac{738.012.639 \text{ (rd. 9/col. 3)} - 11.833.383 \text{ (rd. 5/col. 3)}}{\quad} = 8,62 \text{ ori}$$

84.207.667 (rd. 11/col. 3)

Valoarea celor doi indicatori prezintă situația economică favorabilă a regiei prin care se asigură garanția acoperirii datoriilor curente.

2. INDICATORI DE ACTIVITATE (INDICATORI DE GESTIUNE)

Acest indicator furnizează informații cu privire la:

- ◆ Viteza de intrare sau ieșire a fluxurilor de numerar ale întreprinderii;
- ◆ Capacitatea întreprinderii de a controla capitalul circulant și activitățile comerciale de bază ale întreprinderii.

a) Viteza de rotație a debitelor – clienți (VRD)

- calculează eficacitatea regiei în colectarea creanțelor sale;
- exprimă numărul de zile până la data la care clienții își achită datoriile către regie.

$$\text{VRD} = \frac{\text{Sold mediu clienți}^*}{\text{Cifra de afaceri}} \times 365 \text{ zile}$$

$$*\text{Soldul mediu clienți} = \frac{\text{sold inițial cont 411} + \text{sold final cont 411}}{2}$$

$$\text{VRD}/2016 = \frac{301.454.890}{829.144.946 \text{ (rd. 27/col. 3)}} \times 365 = 132,70 \text{ zile}$$

$$\text{VRD}/2015 = \frac{298.270.511}{837.472.524 \text{ (rd. 27/col. 3)}} \times 365 = 130 \text{ zile}$$

Numărul de zile, până la data la care clienții își achită datoriile către regie, prezentat mai sus, este influențat pentru anul 2015 de soldul final iar pentru anul 2016 de soldul inițial al contului de clienți în care se regăsește valoarea facturilor neîncasate de la EUROCONTROL, urmare a popririi sumelor ce reveneau ROMATSA în cazul Micula versus Statul Român.

b) Viteza de rotație a creditelor – furnizor (VRC)

- aproximează numărul de zile de creditare pe care întreprinderea le obține de la furnizorii săi.

$$\text{VRC} = \frac{\text{Sold mediu furnizori}^*}{\text{Cheltuieli de exploatare (total)}} \times 365$$

$$*\text{Soldul mediu furnizori} = \frac{\text{sold inițial cont (401+404+408)} + \text{sold final cont (401+404+408)}}{2}$$

$$\text{VRC}/2016 = \frac{25.968.210}{876.743.006} \times 365 = 10,81 \text{ zile}$$

$$\text{VRC}/2015 = \frac{26.720.907}{846.815.416} \times 365 = 11,52 \text{ zile}$$

c) Viteza de rotație a activelor imobilizate – RAI

- evaluează eficacitatea managementului activelor imobilizate prin exprimarea valorii cifrei de afaceri generată de o anumită cantitate de active imobilizate.

$$\text{VRAI} = \frac{\text{Cifra de afaceri}}{\text{Active imobilizate}}$$

$$\text{VRAI}/2016 = \frac{829.144.946 \text{ (rd. 27/col. 3)}}{610.601.129 \text{ (rd. 4/col. 3)}} = 1,36$$

$$\text{VRAI}/2015 = \frac{837.472.524 \text{ (rd. 27/col. 3)}}{430.860.540 \text{ (rd. 4/col. 3)}} = 1,94$$

Se constată scăderea acestui indicator față de nivelul anului anterior.

d) Viteza de rotație a activelor totale – VRAT

$$\text{VRAT} = \frac{\text{Cifra de afaceri}}{\text{Total active}}$$

$$\text{VRAT}/2016 = \frac{829.144.946 \text{ (rd. 27)}}{1.267.153.016 \text{ (rd. 4+rd. 9)}} = 0,65$$

$$\text{VRAT}/2015 = \frac{837.472.524 \text{ (rd. 27)}}{1.168.873.179 \text{ (rd. 4+rd. 9)}} = 0,72$$

La acest indicator înregistrăm o scădere față de anul precedent.

CAP.VI REALIZAREA BAZELOR DE COST ÎN ANUL 2016

Situația realizării bazelor de cost ale anului 2016 defalcate pe activități (rută, terminal Aeroporturi București și terminal alte aeroporturi), detaliată pe elemente de cheltuieli, este prezentată în Anexa 5 și a fost întocmită având în vedere următoarele:

- elementele de cost au fost grupate pe tipurile de cheltuieli stabilite pentru raportarea către Eurocontrol și Comisia Europeană;
- alocarea cheltuielilor între activitatea de rută și celelalte activități s-a efectuat pe baza informațiilor și datelor din balanțele de verificare și a instrucțiunilor privind repartizarea cheltuielilor aprobate de Comitetul Consultativ în data de 14 octombrie 2008, cu modificările aduse prin Decizia Directorului General al R.A. ROMATSA, nr. 238 din 22.05.2009 și prin Hotărârea Comitetului Director din 17.06.2013;
- cursul leu/euro utilizat la stabilirea sumelor în euro a fost de 4,48743 lei și reprezintă cursul mediu de schimb al anului 2016 stabilit de Eurocontrol pe baza cursurilor Reuters "closing cross rate";
- din capitolul de cheltuieli cu personalul au fost scăzute venituri din reluări din provizioane beneficii angajați (17.712,48 mii lei);
- provizionul pentru litigii constituit la sfârșitul anului 2016 (8.190,24 mii lei) și provizioane pentru clienți incerți (2.377,32 mii lei) și provizionul de depreciere imobilizări financiare (CREAC) au fost înregistrate la capitolul privind alte cheltuieli de exploatare;
- la capitolul privind alte cheltuieli de exploatare nu s-au înregistrat cheltuieli cu diferențe de curs valutar, acestea, împreună cu veniturile din diferențe de curs valutar, fiind tratate în afara bazei de cost;
- din capitolul de cheltuieli de exploatare au fost scăzute venituri din reluări provizioane litigii (8.870,30 mii lei), venituri din reluări provizioane clienți incerți (547,04 mii lei) și venituri din creanțe reactivate Eurocontrol (99,86 mii lei);
- la capitolul de cheltuieli excepționale s-a inclus cheltuiela efectuată în 2016 aferentă provizionului pentru beneficii angajați (48.842,78 mii lei).
- în baza de cost realizată s-au înregistrat costurile cu rentabilitatea activelor proprii ("Equity"), calculată în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) nr. 391/2013 privind schema comună de tarifare. Astfel, s-a stabilit valoarea netă medie a activelor imobilizate și valoarea medie a activelor circulante nete (cu excepția conturilor purtătoare de dobândă) pentru anul 2016 (media aritmetică între valorile înregistrate la 31.12.2015 și 31.12.2016). În calculul valorii activelor a fost inclus și patrimoniul public în sumă de 125.508,92 mii lei (reevaluat la data de 31.12.2016), înregistrat începând cu anul 2014 în afara bilanțului. Valoarea medie a activelor anului 2016 a fost defalcată pe activități (rută, terminal aeroporturi București și terminal alte aeroporturi) proporțional cu amortizarea realizată pe aceste activități în 2016. La aceste valori ale activelor s-au aplicat ratele de rentabilitate stabilite pentru 2016 prin Planul de performanță, astfel: 6,72% la rută și 7,19% la terminal.

Din analiza datelor prezentate rezultă următoarele elemente privind realizarea bazelor de cost pe activități:

I. ACTIVITATEA DE RUTĂ

a) Trafic

Volumul de trafic, exprimat în unități de servicii, a înregistrat o creștere de +7,92% față de valoarea planificată (4.117 mii unități de servicii), conform Planului de Performanță DANUBE FAB pentru cea de-a doua perioadă de referință (2015-2019), respectiv o reducere de 2,8% față de valoarea anului 2015 (4.571 mii unități de servicii).

b) Costuri

Costurile totale de rută în monedă națională se situează la 103,34% din totalul anual. Gradul de realizare al costurilor anuale pe capitole este următorul:

- Personal 102,48%
- Alte cheltuieli de exploatare 97,23%
- Amortizare 59,80%
- Costul capitalului 84,45%

Pentru calculul totalului general al bazei de cost s-au scăzut din cheltuieli venituri din alte surse în sumă de 3.257,17 mii lei la activitatea de rută, reprezentând venituri din chirii, activități diverse și grant-uri europene (TEN-T).

c) Tarif unitar

Tariful unitar rezultat (recalculat la nivelul costurilor și volumului de prestații realizate efectiv) este de 34,91 euro, cu 1,89 euro (-5,13%) sub nivelul planificat (36,80 euro). În moneda națională tariful unitar recalculat este cu 3,66% sub nivelul aprobat (tarif realizat de 156,66 lei/unitatea de servicii față de tariful aprobat de 162,62 lei/unitatea de servicii). La fel ca și la costuri, tariful recalculat al anului 2016 nu include efectul sumelor aferente anului 2016 ce se reportează în anul 2018 (privind ajustarea la inflație și împărțirea riscului de trafic).

d) Situația realizării veniturilor anului 2016 și soldul anului 2016

Veniturile din activitatea de rută s-au situat în anul 2016 la nivelul de 722.930,28 mii lei, cu 7,98% peste nivelul planificat (669.501,59 mii lei).

Și pe parcursul anului 2016 tarifele unitare la care s-au facturat efectiv prestațiile de rută ale ROMATSA au fost recalculate lunar în funcție de cursul de schimb, în conformitate cu mecanismul stabilit de Eurocontrol.

Conform principiilor europene privind performanța (stabilite prin Regulamentul nr. 391/2013 privind schema comună de tarifare) soldul anului 2016 nu se mai reportează în anii următori. Totuși, la fel ca și în anul precedent, anumite elemente privind execuția bazei de cost (diferența de inflație, mecanismul diferențiat de împărțire a riscului de trafic, diferența cu contribuția Eurocontrol, etc.) vor duce la ajustări în perioadele următoare.

II. ACTIVITATEA DE TERMINAL LA AEROPORTURILE DIN BUCUREȘTI (HENRI COANDĂ ȘI AUREL VLAICU)

a) Trafic

Volumul total al traficului de terminal înregistrat la aeroporturile din București s-a situat cu 17,46% peste nivelul prognozat, în loc de 52,79 mii unități de servicii totale realizându-se 62,01 mii unități de servicii. Conform deciziei României de neaplicare a mecanismului de împărțire a riscului de trafic pentru serviciile de navigație aeriană terminală pe aeroporturile din București, sumele aferente traficului suplimentar se reportează în anul 2018.

b) Costuri

La costuri s-au înregistrat depășiri de 9.818,47 mii lei (+15,93%) ca urmare a depășirii tuturor categoriilor, mai puțin a celor cu amortizarea. Astfel, cheltuielile de personal au fost depășite cu 15,71%, cele de exploatare cu 3,87%, costul capitalului cu 12,10%, iar cele cu amortizarea au scăzut cu 33,27% față de valoarea planificată. Și la activitatea de terminal pe aeroporturile din București s-au înregistrat cheltuieli excepționale aferente provizionului pentru beneficii angajați.

Și în calculul prezentat privind costurile de terminal ale anului 2016 nu au fost incluse provizioanele create în anul 2016 pentru ajustări aferente anului 2016 care se reportează în 2018 (ajustarea la inflație și ajustarea la trafic).

c) Tarif unitar

Tariful unitar rezultat (recalculat la nivelul costurilor și volumului de prestații realizate efectiv) este de 1.142,52 lei, cu 114,41 lei (-9,10%) sub nivelul planificat.

d) Situația realizării veniturilor anului 2016 și soldul anului 2016

Veniturile din activitatea de navigație aeriană terminală la aeroporturile din București pentru zboruri IFR s-au situat în anul 2016 la nivelul de 76.739,73 mii lei, cu 15,65% peste nivelul planificat. Veniturile aferente zborurilor VFR au fost cu 9,8% sub nivelul planificat, dar nivelul acestor venituri este foarte redus (realizat 86,59 mii lei față de suma planificată de 96 mii lei).

Conform principiilor europene de performanță (stabilite prin Regulamentul 391/2013 privind schema comună de tarifare) soldul anului 2016 nu se mai reportează în anii următori. Totuși anumite elemente privind execuția bazei de cost (diferența de inflație, reportarea diferenței de trafic, etc.) vor duce la ajustări în perioadele următoare.

III. ACTIVITATEA DE TERMINAL LA CELELALTE AEROPORTURI DIN ROMÂNIA

a) Trafic

Pentru celelalte aeroporturi din România nu se calculează unități de servicii, datorită faptului că se aplică altă formulă de tarifare, astfel că evoluția traficului se poate urmări doar pe baza numărului de zboruri. În cursul anului 2016 tendința crescătoare a traficului s-a menținut, numărul de zboruri facturate (33,25 mii decolări) fiind cu 32,68% peste nivelul înregistrat în anul 2015 (25,06 mii decolări).

b) Costuri

Costurile se situează cu 1.779,55 mii lei sub nivelul aprobat inițial (-2,53%), în cea mai mare parte datorită economiilor de la alte cheltuieli de exploatare (-3,99%), amortizare (-27,71%) și la costul capitalului (rentabilitatea activelor proprii repartizate pe activități proporțional cu amortizarea). Și la această activitate s-au înregistrat cheltuieli aferente provizionului pentru beneficii angajați. Se menționează de asemenea că, la activitatea de terminal pe celelalte aeroporturi, costurile sunt influențate în măsură mai mare de coeficienții de alocare statistică între activități.

c) Situația realizării veniturilor anului 2016 și rezultatul anului 2016.

Veniturile din activitatea de navigație aeriană terminală la celelalte aeroporturi s-au situat în anul 2016 la nivelul de 27.898,78 mii lei, cu 50,80% peste nivelul planificat. Din analiza diferenței între venituri și cheltuieli, se remarcă faptul că pierderea înregistrată în 2016 la serviciile de navigație terminală pe celelalte aeroporturi, calculată pe elemente ale bazei de cost, este de 40.624 mii lei (pierderea netă fiind de 33.782,39 mii lei la care se adaugă rentabilitatea activelor nerealizată de 6.841,57 mii lei). Această sumă se suportă din costul capitalului propriu ("equity") aplicat serviciilor de rută și serviciilor de terminal la aeroporturile din București precum și din profitul financiar.

CAP.VII. ORGANIZAREA CONTROLULUI FINANCIAR PROPRIU ȘI ACȚIUNILE DE CONTROL DERULATE

Pe parcursul anului 2016 – controlul financiar propriu a fost organizat și exercitat prin controlul financiar preventiv și respectiv controlul financiar de gestiune.

Controlul financiar preventiv – este organizat în baza prevederilor Ordinului Ministrului Finanțelor Publice nr. 923/2014 modificat și completat prin O.M.F.P.1139/2015 atât la nivelul Administrației Centrale cât și la nivelul fiecărei subunități, metodologia de exercitare a controlului financiar preventiv fiind conform INSTRUCȚIUNILOR-DGR-DEF-PIN5003-I_CFP, ediția nr. 4.0.

Nu s-au înregistrat documente refuzate la viza de control financiar preventiv.

Controlul financiar de gestiune

Serviciul de Control Financiar de Gestiune este organizat și funcționează în conformitate cu prevederile Legii nr. 107/2012 pentru aprobarea Ordonanței de Urgență nr. 94/2011 privind organizarea și funcționarea inspecției economico-financiare, Hotărârii Guvernului nr. 1151/27.11.2012 pentru aprobarea Normelor metodologice privind modul de organizare și exercitare a controlului financiar de gestiune precum și cu reglementările interne în materie (N.I. DGR-CFG-PIN550-NORME CFG, ediția 6.0/21.01.2016 ale R.A. ROMATSA), având în principal

următoarele obiective:

asigurarea integrității patrimoniului RA ROMATSA;
respectarea prevederilor legale și a reglementărilor interne, incidente activității economico-financiare a RA ROMATSA;
creșterea eficienței în utilizarea resurselor alocate.

Serviciul de Control Financiar de Gestiune este organizat la nivel de RA ROMATSA - Administrația Centrală, pentru controlul gestiunilor proprii, precum și la subunitățile din structura acestuia și se exercită sub următoarele forme:

controlul preventiv, care constă în verificarea fundamentării bugetelor de venituri și cheltuieli și a anexelor la acestea;
controlul operativ, care constă în verificarea unor operațiuni economico-financiare desfășurate în cursul exercițiului financiar curent.

1. STADIUL REALIZĂRII PROGRAMULUI DE CONTROL PE ANUL 2016

În anul 2016, acțiunile de control ale Serviciului CFG s-au derulat în conformitate cu "Programul de control" aprobat de Directorul General al R.A. ROMATSA.

Situația realizării programului de control al Serviciului CFG pe anul 2016 se prezintă astfel:

Nr. crt.	Specificație	Prevăzut în program	Realizat
1	Număr acțiuni de control de fond, la subunitati	5	2
2	Numar de actiuni de control tematic planificate	2	0
3	Numar de actiuni de control tematic neplanificate	0	5
	Total	7	7
	Realizat în anul 2016	100,00 %	

Cele 2 subunități controlate în cadrul acțiunilor de control de fond sunt următoarele:

- a) **DSNA Baia Mare**, unde echipa de control CFG , a consemnat concluziile și măsurile ce urmează a fi întreprinse în raportul nr. 1.429/01.08.2016, înregistrat la Administrația Centrală sub nr. 16.100/01.08.2016,și
- b) **DSNA București și control documentar la DSNA Craiova**, unde echipa de control CFG , a consemnat concluziile și măsurile ce urmează a fi întreprinse prin raportul nr. 8.278/26.08.2016, înregistrat la Administrația Centrală sub nr. 20.019/21.09.2016.

Urmare implicării echipei CFG în anumite controale tematice la un număr de 3 subunități nu s-au putut efectua acțiunile de control de fond programate (**DSNAR Constanța, DSNA Oradea și DSNAR Arad**).

Echipa CFG a mai efectuat în anul 2016, 7 acțiuni tematice suplimentare de control necuprinse în program de verificare al anului 2016, și anume:

- i. Administrația Centrală** - Raport de verificare documentară nr. 4411/29.02.2016, privind procesul-verbal de cercetare administrativă a circumstanțelor furtului mijlocului fix Laptop Fujitsu.
- ii. Administrația Centrală** - Raport de verificare documentară nr. 5.459/14.03.2016, privind aducerea la îndeplinire a măsurilor dispuse prin HCA nr.5/04.02.2016 și a referatului SAP nr. 1.410/20.01.2016 privind reparațiile accidentale auto la DSNAR Constanța și Raport de cercetare administrativă – analiză derulare reparații autovehicule nr. 5.869/16.03.2016 și 6.870/30.03.2016.
 - a. Administrația Centrală** – Notă de verificare documentară nr. 10.578/16.05.2016, privind analiza situației centralizatoare la nivel de R.A. ROMATSA, referitor la deplasările interne în perioada 2013-2015 transmisă Direcției Economice,
- iii. Administrația Centrală** – Notă nr. 10.439/16.05.2016, privind legalitatea prevederilor CCM de efectuare a CRP și COS, corelat cu constatările din Raportul Corpului de control al Primului Ministru nr. 80/29.09.2014.
- iv. Administrația Centrală** – Raport de verificare documentară nr. 23.217/31.10.2016, privind respectarea „Instrucțiunilor privind procesul de achiziție în cadrul R.A. ROMATSA”, cod DGR-PMA-PIN0800-ACHIZ, având ca obiect, contractul de achiziție publică AC//B/PS nr. 325/04.09.2013 încheiat cu S.C. VODAFONE ROMANIA S.A. pentru achiziția de servicii de telefonie mobilă și modul de derulare a contractului, completat de raportul nr. 26.597/14.12.2016.
- v. Administrația Centrală** - Raport de verificare documentară nr. 24.479/14.11.2016, privind respectarea legalității acordării Directorului General Adjunct al ROMATSA, dlui. CÂRNU Fănică, a coeficientului de salarizare 2,20, prevăzut în Anexa 4F la CCM 2015/2017 și a drepturilor aferente pentru funcția de Director General al ROMATSA, completat prin rapoartele nr. 25.230/23.11.2016 și 1.332/20.01.2017.
- vi. Administrația Centrală** - Raport de verificare documentară nr. 1.874/31.01.2017, privind respectarea Instrucțiunilor privind procesul de achiziție în cadrul R.A. ROMATSA,, cod DGR-PMA-PIN0800-ACHIZ, având ca obiect, contractul de achiziție publică AC//B/PS nr. 129/29.04.2013 încheiat cu S.C. MAREEA COMTUR S.R.L. pentru achiziția de servicii hoteliere, precum și modul de inițiere, organizare, atribuire și de derulare a contractului.

1.5. În timpul anului 2016, Serviciul CFG a mai demarat următoarele acțiuni:

- a. implicarea serviciului în comisia comuna patronat - sindicat pentru elaborarea de norme privind efectuarea CRP și COS în cadrul RA ROMATSA.
- b. elaborarea Normelor metodologice privind organizarea și desfășurarea activității de control financiar de gestiune în RA ROMATSA, codificate DGR-CFG-PIN0550-CFG, ed. 6.0/21.01.2016.

Menționăm că cadrul acțiunii de control a Curții de Conturi a României nr. 142055/05.10.2016, înregistrat la RA ROMATSA sub nr. 20.785/30.09.2016 privind gradul de implementare a măsurilor prevăzute în Decizia menționată mai sus, auditorii interni au constatat și consemnat nerealizarea decât în procent de 50% a măsurilor de organizare și de exercitare a activității CFG la nivelul și structura ROMATSA.

Conform HCA a RA ROMATSA nr. 11/24.05.2016, **s-a aprobat suplimentarea cu 2 posturi** a necesarului de personal pentru Serviciul CFG în vederea îndeplinirii Deciziei Curții de Conturi a României privind organizarea și exercitarea activității CFG la nivelul și structura ROMATSA., iar prin HCA a RA ROMATSA nr. 29/14.12.2016, s-a hotărât că *“Domnul Director General interimar va alocă două posturi la Serviciul CFG, a căror suplimentare a fost aprobată prin HCA nr. 11 din 24.05.2016 și le va ocupa cu personal calificat, până la data de 31 ianuarie 2017”, dar până la data prezentei acestea nu au fost alocate prin statul de funcții, în vederea derulării procedurii de angajare.*

2. OBIECTIVELE ȘI MODUL DE EFECTUARE A ACȚIUNILOR DE CONTROL. ÎNTOCMIREA DOCUMENTELOR DE CONTROL

Referitor la obiectivele acțiunilor de control efectuate în anul 2016, s-a urmărit, la fel ca și în perioadele precedente, verificarea problemelor ce se încadrează în principalele obiective prevăzute pentru Serviciul CFG prin reglementările specifice, respectiv :

- a. existența, integritatea, păstrarea și paza bunurilor de orice fel, deținute cu orice titlu;
- b. utilizarea valorilor materiale, inventarierea, declasarea și casarea de bunuri;
- c. efectuarea, în numerar sau prin cont, a încasărilor și plăților, în lei și valută;
- d. întocmirea, circulația și păstrarea documentelor primare, operative și contabile;
- e. întocmirea bugetului de venituri și cheltuieli;
- f. deficiențe de sistem privind modul întocmire a PIN-urilor (proceduri, instrucțiuni, norme).

Tematica și obiectivele supuse controlului au fost stabilite – concret – prin delegațiile de control, semnate de Directorul General al R.A. ROMATSA, în baza cărora s-au derulat acțiunile de control.

În ceea ce privește verificarea îndeplinirii măsurilor și remedierii deficiențelor consemnate în documentele de control precedente, primul capitol al fiecărui proces-verbal cuprinde stadiul de rezolvare a măsurilor respective.

Referitor la modul de efectuare a controlului, pentru primul obiectiv de control din tematica generală, specifică CFG, a prevalat controlul faptic, pe teren – pentru celelalte obiective prevalând controlul documentar – contabil.

La gestiunile bănești, controlul s-a efectuat întotdeauna în totalitate; la celelalte gestiuni și pentru celelalte obiective, controlul s-a efectuat prin sondaj, urmărindu-se asigurarea unui nivel corespunzător de relevanță și de fundamentare a concluziilor, măsurilor și propunerilor.

La fel ca și în perioadele anterioare și în anul 2016 s-a urmărit respectarea și aplicarea reglementărilor specifice privind întocmirea și valorificarea documentelor de control, Serviciul CFG transmițând cu regularitate "Informările" aferente actelor de control (și – după caz – extrase din actele de control) la subunitățile/compartimentele controlate, precum și la alți factori interesați – spre știință, în vederea conturării la nivelul acestora a acțiunilor ce le revin pentru remedierea și prevenirea deficiențelor constatate.

3. ACȚIUNI, CONSTATARI, MĂSURI ȘI PROPUNERI VIZĂND VALORIFICAREA DOCUMENTELOR DE CONTROL

Principalele rezultate ale acțiunilor de control derulate în anul 2016, și consemnate în documentele de control, au fost aduse la cunoștință, după aprobarea acestora de către Directorul General al RA ROMATSA, atât subunităților controlate cât și celorlalți factori implicați, pentru rezolvarea operativă a deficiențelor constatate.

Așa cum rezultă din situația privind verificările CFG, deficiențele constatate, măsurile propuse și modul cum au fost rezolvate pentru anul 2016 au fost constatate 88 deficiențe, pentru care s-au stabilit 92 măsuri cu termene și responsabilități, care vizează existența, integritatea, păstrarea și paza bunurilor, utilizarea valorilor materiale cât și efectuarea operațiunilor prin cont și în numerar, în afară de cele care au fost remediate în timpul și ca urmare a controlului.

Dintre măsurile propuse : 8,50 măsuri au fost rezolvate, celelalte 83,5 fiind în curs de rezolvare.

CAP.VIII. ASPECTE ȘI MĂSURI REZULTATE CA URMARE A CONTROALELOR EFECTUATE DE CĂTRE ORGANELE ABILITATE

- La începutul anului 2014, în cadrul RA ROMATSA a fost demarată o acțiune de verificare a Corpului de Control al primului Ministru, având ca obiect verificarea dispozițiilor legale și a normelor interne cu privire la angajarea, testarea, perfecționarea profesională, obținerea și/sau prelungirea autorizațiilor/atestatelor specifice, precum și salarizarea personalului cu atribuțiuni în domeniul traficului aerian, alte aspecte relevante considerate de echipa de control.

Concomitent cu această acțiune, a fost reluată acțiunea de control fiscal a A.N.A.F. – D.G.A.M.C. prin adresa nr. 1199928/06.03.2014 (inregistrată la R.A. Romatsa cu nr. 5147/11.03.2014), suspendată anterior prin adresa ANAF nr. 1051124/29.05.2013.

Urmare a celor consemnate în Nota Corpului de Control al Primului Ministru și verificate de echipa de control cu atribuțiuni în domeniul fiscal a A.N.A.F. – D.G.A.M.C., s-a solicitat extinderea verificărilor printr-un control economico-financiar pentru stabilirea implicațiilor situației de fapt (neconcordanța între Declarația 394 a RA ROMATSA și declarațiile 394 ale agenților de turism prin care s-au asigurat concediile de recuperare psihologică și concediile de odihnă suplimentare pentru salariații Romatsa beneficiari ai acestor drepturi).

Până la finele anului 2016 și nici la data prezentului Raport, aceste două acțiuni ale A.N.A.F. nu au fost finalizate.

- În anul 2016, RA ROMATSA a făcut obiectul controlului ulterior al Curții de Conturi a României, care s-a încheiat prin Raportul de follow-up nr.20785/30.09.2016, în baza căruia s-a emis Decizia Curții de Conturi a României nr. III/39/2/2016/17.10.2016 de prelungire a termenului pentru realizarea măsurilor dispuse la pct. I.2.1., I.6.1., I.7.1., I.7.2., și II.13..din Decizia nr.III/39/11.11.2015,emisă de către Directorul Direcției 1 din cadrul Departamentului III până la data de 31.03.2017.

Cu adresa nr. 5.841/21.03.2017. R.A.ROMATSA, a informat Curtea de Conturi cu privire la măsurile dispuse cu termen de raportare a modului de realizare la 31.03.2017, de către Directorul General al R.A. ROMATSA prin Decizia nr. 746/01.11.2016 și a solicitat prelungirea cu șase luni a termenului pentru aducerea la îndeplinire a măsurilor dispuse la

- cap. I - Măsuri pentru înlăturarea neregulilor în activitatea financiar-contabilă și/sau fiscală, pct. I.2.1 - Inventarierea tuturor creanțelor și datoriilor aflate în afara termenului legal de prescripție prevăzut de lege pentru încasarea și respectiv lichidarea acestora, analiza cauzelor care au condus la menținerea în conturi a acestor sume și stabilirea eventualelor prejudicii determinate de nerecuperarea creanțelor în termenul legal de prescripție, precum și recuperarea acestora , potrivit legii,
- precum și a măsurii II.13 - Extinderea verificărilor asupra tuturor debitorilor aflați în procedura insolvenței/falimentului, stabilirea întinderii prejudiciului determinat de nerecuperarea creanțelor pentru care entitatea nu s-a înscris la masa credală a debitorilor și recuperarea acestuia potrivit legii, inclusiv a sumelor stabilite prin Raportul de control nr.33.753/23.10.2015.

Urmare celor solicitate, Directorul Direcției 1 din cadrul Departamentului III, a emis Decizia Curții de Conturi a României nr. III/39/3/2017/28.03.2017, iar pentru pentru

punerea în executarea a Deciziei nr.III/39/3/28.03.2017 de prelungire a termenului pentru realizarea măsurilor dispuse la pct.I.2.1. și II.13. din Decizia nr.III/39/11.11.2015, emisă de către Directorul Direcției 1 din cadrul Departamentului III, în baza Raportului de control nr. 33753/25.10.2015 și Raportului de follow-up nr.20785/30.09.2016, Directorul general al R.A.ROMATSA, prin Decizia nr. 215/05.04.2017 a nominalizat direcțiile/compartimentele și persoanele responsabile.

CAP. IX. AUDITUL INTERN

Activitatea Compartimentului de audit în cadrul R.A.ROMATSA este organizată și se desfășoară în conformitate cu prevederile art. 13, lit. f) din Legea nr. 672/2002 privind auditul public intern, republicată, precum și ale pct. 4, lit. f) din O.M.F.P. nr. 38/2003 pentru aprobarea Normelor generale privind exercitarea activității de audit public intern.

Activitatea de audit intern derulată de către Compartimentul Audit Intern în cursul anului 2016, s-a desfășurat în baza Planului anual de audit intern pentru anul 2016, aprobat de Directorul General al R.A. ROMATSA sub nr. 36.897 / 27.11.2015, actualizat prin Referatul nr. 1.716 / 25 ianuarie 2016 dar și în baza solicitărilor specifice ale Directorului General și/sau ale Consiliului de Administrație R.A. ROMATSA.

Astfel, s-au derulat un număr de patru misiuni de audit intern, misiuni care au fost atât de asigurare, cât și ad-hoc și de consiliere.

Misiunile au avut ca tematica, următoarele domenii de activitate :

1. *„Activitatea de achiziții derulată de Administrația Centrală, prin Serviciul Proceduri și Monitorizare Achiziții și de către structurile cu atribuții în acest domeniu de la nivelul DR București și DSNA București;*
2. *„Încheierea și derularea contractelor de asistență juridică între societăți civile de avocați sau cabinete de avocați (în speță casele de avocatură Rațiu&Rațiu și Țucă, Zbârcea & Asociații)”, în calitate de furnizori de servicii juridice și R.A. ROMATSA, în calitate de beneficiar”;*
3. *„Evaluarea modului de acordare a drepturilor salariale în perioada 28.08.2015 – 25.08.2016, de care a beneficiat angajatul R.A. ROMATSA care a preluat atribuțiile de conducere executivă – Director General și competența de reprezentare a regiei, conform H.C.A nr. 12/28.08.2015”;*
4. *„Sistemul de luare a deciziilor în cadrul R.A. ROMATSA”.*

Rezultatele acestor misiuni au fost prezentate conducerii regiei pentru avizare și aprobarea recomandărilor formulate în rapoartele de audit intern și transmise, în final, structurilor auditate. S-au propus un număr de 14 recomandări adresate structurilor auditate, ele vizând creșterea nivelului de eficiență al activităților respective, nivelul

de control intern al acestora, corelarea unor atribuții și responsabilități specifice domeniului auditat, etc.

Alte activități :

- asigurarea Secretariatului Comitetului de Audit al Consiliului de Administrație R.A. ROMATSA, organ constituit conform prevederilor O.U.G. nr. 109/2011 privind guvernarea întreprinderilor publice, cu completările și modificările ulterioare;
- participarea Compartimentului Audit Intern la ședințele Comisiei de monitorizare, coordonare și îndrumare metodologică a implementării și dezvoltării Sistemului de Control Intern Managerial din cadrul ROMATSA, în calitate de invitat și acodare de consiliere specifică pe problemele dezbătute în acest domeniu;
- participare la activități de pregătire/perfecționare profesională, incluse în PFP al R.A. ROMATSA, pe domeniul auditului intern, controlului intern, managementului riscurilor;
- formulare de puncte de vedere, împreună cu Serviciul Proceduri și Monitorizare Achiziții și cu Direcția Juridică și Administrativ, pe tema derulării procedurilor de achiziție în cadrul regiei;
- în ultima parte a semestrului II, Compartimentul Audit Intern, împreună cu Serviciul Resurse Umane, s-a implicat în derularea etapelor în vederea organizării și desfășurării examenului/concursului intern pentru ocuparea postului de Șef Executiv Audit Intern;
- activitate specifică de asigurare a activităților în cadrul Secretariatului Comitetului de Audit din cadrul Consiliului de Administrație R.A. ROMATSA.

CAP.X. SISTEMUL DE CONTROL INTERN MANAGERIAL

Având în vedere că R.A.ROMATSA are implementat și certificat în momentul de față un **Sistem de Management al Calității**, având ca referențial standardul **ISO 9001:2008**, iar noul standard **ISO 9001:2015** spre care se face tranziția are cerințe ce completează **standardele O.S.G.G. nr.400/2015** (amendat cu OSGG 200/2016), la nivelul regiei , în anul 2016 s- au derulat următoarele activități:

- **Au fost identificate riscurile** pentru procesele/activitățile de management și procesele suport (și pentru activitățile de bază dacă acestea nu au fost tratate prin SMS) desfășurate în cadrul regiei, conform hărții proceselor definite, precum și pentru subproces sau subactivități unde a fost necesar. Riscurile au fost identificate conform metodologiei stabilite în **Procedura Managementul Riscului**, astfel încât s-a avut în vedere cerința standardului 8 -

Managementul riscului prevăzut în O.S.G.G. nr. 400/2015 precum și cerința standardului ISO 9001:2015 („Managementul riscului”);

- Au fost elaborate următoarele proceduri de lucru:
 - **”Procedura Managementul Riscurilor”**, DGR-DSC-PIN1516-MNG/RISC, ed.1.0 / 18.05.2016;
 - **”Procedura Întocmire Registru de Riscuri R.A. ROMATSA”**, DGR-DSC-PIN1517-INT.RISC/RGS, ed. 1.0 din 18.05.2016;
 - **”Registru de Riscuri R.A. ROMATSA”**, DGR-DSC-PIN1518-REGISTRU/RISCURI, ed. 1.0 din 18.05.2016;
 - **”Registru de Riscuri.....”** la nivelul fiecărei structuri din cadrul regiei (departamente, direcții, servicii sau compartimente din cadrul Administrației Centrale precum și la nivelul subunităților) – aceste registre conțin atât **riscurile semnificative** cât și **celelalte riscuri** identificate (Anexe – **Registru de gestionare riscuri**) pentru toate compartimentele;
Riscurile semnificative au fost grupate și pe procese, astfel încât ele vor fi incluse în Manualul Sistemului de Management Integrat Calitate și Mediu (Manualul SMICM). De asemenea, pentru fiecare proces Fișa de Risc aferentă procesului va fi inclusă în Manualul SMICM.
- **”Manualul Sistemului de Control Intern managerial”**, DGR-DSC-MAN0005-SCIM ediția 1.0 din 14 Iunie 2016 .

La elaborarea **Manualul Sistemului de Control Intern/Managerial** s-a ținut cont de manualele și procedurile sistemelor existente, de modul de desfășurare a procesului de control (inspecții operaționale, tehnice, audituri interne de siguranță, calitate, mediu și securitate, inspecții CFG, etc.) în cadrul R.A. ROMATSA.

Manualul descrie pentru fiecare dintre standardele prevăzute în Codul controlului intern/managerial al entităților publice, aprobat prin O.S.G.G. nr. 400/2015, **cum sunt acestea implementate/realizate în ROMATSA.**

Manualul cuprinde în anexe: **Anexa 1 – Lista PIN-urilor** elaborate și aplicate la Administrația Centrală și subunități (**nr. = 1180** proceduri elaborate la nivel de Regie), iar în **Anexa 2 – Model de completare pentru ”Chestionar de autoevaluare a stadiului de implementare a SCIM”.**

Toate documentele au fost transmise cu adresă și publicate pe INTRANET ROMATSA astfel încât să poată fi consultate de salariați.

În ceea ce privește conformarea cu toate cerințele standardelor din ordinul OSGG, putem considera ca acestea sunt implementate. Modalitatea de aplicare a cerințelor standardelor, în mod special ”Managementul Riscului” va fi auditată și în cadrul auditurilor interne de siguranță, calitate și mediu în cursul anului 2017.

Managementul Riscurilor:

Totodată având în vedere deciziile nr. 396/24.05.2016 (Echipa de Gestionare a Riscurilor) și nr.395/24.05.2016 (Comisia de Monitorizare), în cadrul Analizei Efectuate

de Management 2016 au fost prezentate **riscurile semnificative intolerabile** și cu **tolerare scăzută** pentru a informa Comisia de Monitorizare și Echipa de Gestionare a Riscurilor (EGR) privind desfășurarea procesului de gestionare a riscurilor.

Au fost considerate riscuri semnificative acele riscuri pentru care expunerea la risc (E), adică produsul dintre probabilitatea (P) de apariție/ repetare a riscului și impactul riscului (I) are o valoare mai mare sau cel puțin egală cu 5, conform grilei următoare:

Aproape sigur	Probabilitate	5	5	10	15	20	25	
Foarte Posibil		4		8	12	16	20	
Posibil		3		6	9	12	15	
Puțin Probabil		2			6	8	10	
Rar		1					5	
			1	2	3	4	5	
		Impact						

Nesemnificativ	Minor	Moderat	Major	Critic
----------------	-------	---------	-------	--------

Legenda:

GRAD (NIVEL) DE TOLERARE	EXPUNERE LA RISC	EXPLICAȚII	RĂSPUNS LA RISC	
1-4	TOLERABIL	1, 2, 3, 4	Nu necesită nicio măsură de control	ACCEPTARE
5-8	TOLERARE RIDICATĂ	5, 6, 8	Necesită măsuri de control pe termen mediu/lung (1 an)	SUPRAVEGHERE
9-12	TOLERARE SCĂZUTĂ	9, 10, 12	Necesită măsuri de control pe termen scurt (3- 6 luni)	EVITARE /TRATARE
13-25	INTOLERABIL	15, 16, 20, 25	Necesită măsuri de control urgente (1 zi - 3 luni)	TRATARE /TRANSFER

În continuare sunt prezentate, pe procese, **riscurile al căror grad de tolerare este cuprins între valorile 9-12 (tolerare scăzută), respectiv între valorile 13-25 (intolerabil).**

1. Managementul Serviciilor ATM

Denumire proces / Compartimente implicate în desfășurarea procesului	Activități	Riscuri
Managementul serviciilor ATM / Serviciul Managementul Activității de Terminal	Emitere baze de amendament	Întârzieri în emiterea bazelor de amendament
Managementul serviciilor ATM / Serviciul Managementul Activității de Rută	Verificarea măsurilor stabilite de către entitatea inspectată în raport cu constatările.	Acceptarea unor măsuri necorespunzătoare
	Monitorizarea implementării măsurilor din Planul de masuri.	Nesesizarea lipsei unor măsuri
	Emitere baze de amendament	Întârzieri în emiterea bazelor de amendament

2. Managementul Dezvoltării și Coordonării Programelor

Denumire proces / Compartimente implicate în desfășurarea procesului	Activități	Riscuri
Managementul Dezvoltării și Coordonării Programelor	Solicitare propuneri de îmbunătățire pentru planul anual de afaceri către structurile ROMATSA	Omiterea solicitării de propuneri de la unele structuri ale entității

(MDCP)/ Serviciul Coordonare Programe	Centralizarea propunerilor de îmbunătățire	Omiterea centralizării unor propuneri
Managementul Dezvoltării și Coordonării Programelor (MDCP) / Serviciul Analiza Performanței și Benchmarking	Elaborarea și transmiterea datelor necesare elaborării rapoartelor de performanță către EUROCONTROL ACE Benchmarking, ICAO form K, CANSO Global Performance Report, respectiv Raportului Anual Romatsa și, prin analiza acestora, în cooperare cu celelalte departamente, direcții, servicii propunerea de planuri, proiecte de îmbunătățire a performanței	
	Primire informații urmare desfășurării procesului intern de colectare	Primirea informațiilor cu întârziere Primirea de informații incomplete
	Participarea la activitățile de monitorizare a realizării Planurilor de Performanță la nivel național/FAB sub îndrumarea și coordonarea AACR	
	Primire informații urmare desfășurării procesului intern de colectare	Primirea de informații incomplete
	Consultanță de management Analiza strategiilor și structurilor organizaționale, resurselor și instrumentelor de management	
	Analiza strategiilor și structurilor organizaționale, resurselor și instrumentelor de management	Realizarea unor analize punctuale fără a fi avut în vedere contextul general și/sau factorii care afectează elementele analizate Analize perfectibile din punct de vedere conținut
	Consultanță de management Elaborarea de propuneri de îmbunătățire a activității și performanței ROMATSA în scopul creșterii productivității și eficienței economice	
	Elaborarea de propuneri de îmbunătățire a activității și performanței ROMATSA în scopul creșterii productivității și eficienței economice	Formularea de propuneri insuficient documentate Formularea de propuneri necorelate cu liniile de dezvoltare interne și/sau externe și fără a fi luat în considerare impactul asupra diferitelor ținte

	<p>Elaborarea de prognoze pe o perioadă de 5 ani și analize ale costurilor determinate ale regiei și tarifelor unitare de rută și terminal pentru includerea lor în Planurile de Performanță, Bazele de Cost, Rapoartele ACE Benchmarking, Planurile de Afaceri Strategice, Planurile Anuale de Afaceri</p>	<p>Pregătirea unor scenarii privind costurile determinate și tarifele unitare pe o perioadă de până la cinci ani (aplicabilă pentru ciclurile de elaborare a planurilor de performanță și/sau a reviziilor) și alegerea unuia dintre acestea</p>	<p>Utilizarea unor scenarii de trafic nerealiste</p> <p>Utilizarea unor ipoteze macroeconomice nerealiste</p> <p>Omisțiuni în stabilirea costurilor determinate</p> <p>Stabilirea unui număr insuficient de scenarii și/sau a unor scenarii incomplete (din punct de vedere constrângerii, ipoteze, analize, sensibilitate etc.)</p> <p>Întârzieri în pregătirea documentelor</p> <p>Alegerea unui scenariu nerealist</p>
	<p>Stabilirea costurilor determinate și a tarifelor unitare pentru perioadele incluse în planurile de performanță</p>	<p>Omisțiuni sau erori în calculul ajustărilor de costuri și trafic necesare stabilirii tarifelor unitare</p> <p>Întârzieri în pregătirea documentelor</p>	
	<p>Coordonarea acțiunilor de colaborare în cadrul DANUBE FAB pentru elaborarea la nivel de FAB a planurilor de performanță și a altor activități din domeniul tarifelor</p> <p>Armonizarea opiniilor în vederea finalizării activităților</p> <p>În colaborare cu celelalte structuri ale regiei efectuează centralizarea datelor și întocmirea propunerilor de tarife pentru:</p> <ul style="list-style-type: none"> - serviciile de navigație aeriană de rută – întocmirea proiectului de bază de cost cu anexele corespunzătoare; prezentarea acestora pentru aviz conducerii unității și Ministerului Transporturilor; - serviciile de navigație aeriană terminală pentru aeroporturile la care se aplică Regulamentul privind schema comună de tarifare – întocmirea proiectului de bază de cost cu anexele corespunzătoare; prezentarea acestora pentru aviz conducerii unității și Ministerului Transporturilor; - serviciile de navigație aeriană terminală pentru celelalte aeroporturi <p>Procesare date și pregătire</p>	<p>Dificultăți în armonizarea opiniilor</p> <p>Întârzierea finalizării activităților</p>	

	documente interne	
	Transmiterea documentelor către MT și AACR pentru obținerea mandatului de raportare la Eurocontrol și Comisia Europeană	Întârzierea transmiterii informațiilor
	Raportarea datelor către Eurocontrol și transmiterea către AACR pentru raportarea către Comisia Europeană	Întârzierea transmiterii datelor
	Transmitere a documentelor și prezentărilor către participanții la consultări	Întârzierea transmiterii documentelor și prezentărilor
	<p>Coordonarea legăturii cu EUROCONTROL în ceea ce privește:</p> <ul style="list-style-type: none"> - reprezentarea în Comitetul Lărgit pentru tarife de rută și a grupurilor de lucru ale acestuia și susținerea intereselor ROMATSA privitoare la: - susținerea bazei de cost a României în cadrul procedurii de consultare multilaterale; - amendarea Condițiilor de aplicare a tarifelor de rută; - amendarea Reglementărilor financiare ale CRCO și ale Agenției; - proiectul de buget al CRCO și bugetul general al EUROCONTROL; - elaborarea procedurilor de transmisii de date pentru facturare. - reprezentarea în cadrul Comitetului Permanent Financiar și al Grupurilor de lucru financiar-bugetare ale EUROCONTROL; - Colaborarea cu serviciul STATFOR din cadrul EUROCONTROL în legătură cu statisticile și prognozele de trafic pe termen scurt, mediu și lung; - Corespondența cu M.T. privind punctul de vedere al ROMATSA asupra solicitărilor EUROCONTROL (din domeniul economic) de aprobare prin corespondența de către organismele de decizie (Comisia, Comisia Permanentă, Consiliul provizoriu) la care reprezentarea este asigurată de funcționarii ai M.T. 	
	Susținerea bazei de cost în cadrul consultărilor multilaterale	Susținere a unor puncte de vedere neargumentate și/sau lipsa susținerii punctelor de vedere corespunzătoare în cadrul ședințelor de consultări
	<p>Coordonarea legăturii cu Comisia Europeană în ceea ce privește:</p> <ul style="list-style-type: none"> - transmiterea bazelor de cost pentru serviciile de navigație 	

aeriană de rută și terminal (aeroporturi reglementate), în baza Regulamentului privind schema comună de tarifare; - susținerea proiectului bazei de cost pentru serviciile de navigație aeriană terminală în cadrul consultărilor organizate de către Comisia Europeană	
Susținerea bazei de cost pentru servicii de navigație terminală	Susținere a unor puncte de vedere neargumentate și/sau lipsa susținerii punctelor de vedere corespunzătoare în cadrul ședințelor de consultări

3. Managementul Informațiilor Meteorologice

Denumire proces / Compartimente implicate în desfășurarea procesului	Activități	Riscuri
Managementul serviciilor MET / Serviciul Managementul Informațiilor Meteorologice din Administrația Centrală	Activități legate de inspecții	
	Primirea Planului de masuri în concordanță cu Raportul de inspecție	Nesolicitarea absentei/ întârzierii transmiterii planului de masuri în termenul stabilit
	Monitorizarea implementării măsurilor din Planul de masuri	Neurmărirea îndeplinirii la termen a măsurilor din Plan
	Monitorizarea implementării măsurilor din Planul de masuri.	Neurmărirea îndeplinirii la termen a măsurilor din Plan
	Emitere baze de amendament	Întârzieri în emiterea bazelor de amendament
	Activități legate de monitorizarea desfășurării activităților curente	
	Monitorizarea gradului de îndeplinire a măsurilor stabilite în urma inspecțiilor / controalelor efectuate de către AACR, DSC, Bureau Veritas	Neurmărirea îndeplinirii la termen a măsurilor din Plan

		Nesesizarea unor erori in elaborarea produselor specifice de meteorologie.
	Monitorizarea activitatilor operaționale curente din subunități	Nesesizarea întreruperii unor fluxuri de date

4. Managementul Siguranței

Denumire proces / Compartimente implicate în desfășurarea procesului	Activități	Riscuri
Managementul Siguranței / Serviciul Siguranță și Investigații	Operarea sistemului de management al siguranței Realizarea siguranței	
	Documentarea sistemului de management al siguranței (elaborare / actualizare / difuzare): - manualul de management al siguranței - politica de siguranță - procedurile de siguranță	Întârzieri în acceptarea Manualului de Management al siguranței de către AACR.
	Aplicarea prevederilor din manual	Pierderea certificatului datorită aplicării necorespunzătoare a prevederilor din manual.
	Raportarea și investigarea evenimentelor.	Neefectuarea investigații în termenul stabilit

5. Servicii Control Trafic Aerian Turn (ATC-TWR)

Denumire proces / Compartimente implicate în desfășurarea procesului	Activități	Riscuri
Servicii control trafic aerian turn (ATC – TWR) / Compartimente TWR din: DSNA București, DSNA R Constanța, DSNA Tulcea, DSNA Bacău, DSNA Iași, DSNA Suceava, DSNA Cluj, DSNA Sibiu, DSNA Tg.Mureș, DSNA Baia Mare, DSNA Satu Mare, DSNA Oradea, DSNA R Arad, DSNA Timișoara, DSNA Craiova	Activități resurse umane - identificare necesar persoane - identificare necesar instruire - transmitere necesar către Administrația Centrală - planificare ture - planificare concedii - planificare vizite medicale	Neasigurare ture

6. Servicii de Informare Aeronautică

Denumire proces / Compartimente implicate în desfășurarea procesului	Activități	Riscuri
Birou NOTAM Internațional – DR București; Serviciul AIM	Informare înainte de zbor recepționare briefing -verificare integritate/acuratețe date	-nesesizarea unor date scrise incorect în formular

(pentru furnizare documente de informare aeronautică și hărți aeronautice) compartimente ARO/ Briefing din: DSNA București, DSNAR Constanța și DSNA Timișoara	-anunțarea unităților ATS cu privire la intenția de zbor	-omiterea anunțării unei unități ATS
		Informații transmise eronat
	Activități legate de tarificare	
	--planificare necesar in vederea instruirii -planificare necesar de instruire si cursuri interne/ externe -întocmire plan local de instruire -propuneri de necesar de personal -planificare ture -întocmire pontaj -planificare concedii -delegare personal	Neasigurare ture

7.Servicii de Meteorologie Aeronautică (MET)

Denumire proces / Compartimente implicate în desfășurarea procesului	Activități	Riscuri
Servicii de meteorologie aeronautica (MET) / BMA/SMA din: DSNA București, DSNAR Constanța, DSNA Tulcea, DSNA Bacău, DSNA Iași, DSNA Suceava, DSNA Cluj, DSNA Sibiu, DSNA Tg. Mureș, DSNA Baia Mare, DSNA Satu Mare, DSNA Oradea, DSNAR Arad, DSNA Timișoara, DSNA Craiova	Activități resurse umane	
	- planificare anuala cursuri - transmitere	Neasigurare ture

8. Servicii de Comunicații, Navigație și Supraveghere (CNS)

Denumire proces / Compartimente implicate în desfășurarea procesului	Activități	Riscuri
Servicii de comunicații, navigație și supraveghere (CNS) Secție/ Atelier/ Obiectiv PNA/CNS din R.A. ROMATSA	Activități resurse umane	
	- planificare anuala cursuri - transmitere planificare către resurse umane	Neasigurare ture

9. Suport Sisteme Informatice

Denumire proces / Compartimente implicate în desfășurarea procesului	Activități	Riscuri
Denumire proces / Compartimente implicate în desfășurarea procesului	Activități	Riscuri
Serviciul Exploatare Soft DSN București	Asistență remote pentru sesizări soft și hard	Destabilizare sistem datorită unor comunicări gresite

10. Control Financiar de Gestiune

Denumire proces / Compartimente implicate în desfășurarea procesului	Activități	Riscuri
Control Financiar de Gestiune / Serviciul Control Financiar de Gestiune	Întocmirea programelor de activitate anuale, trimestriale și lunare	Necuprinderea în planul de control a unor gestuni sau activități relevante datorită unei evaluări necorespunzătoare a riscurilor.

Prezentul capitol este realizat în conformitate cu cerințele O.M.F.P. nr.1938/2016 și se poate concluziona astfel:

- standardele sunt implementate și modul lor de implementare este descris în Manualul SCIM;
- aplicarea punctuală a standardelor va fi evaluată prin audituri interne de siguranță, calitate și mediu, audit intern, inspecții CFG și alte modalități de control intern, în funcție de domeniul auditat (controlat);
- documentația necesară a fost elaborată, transmisă și diseminată și acoperă toate cerințele OSGG 400 și ISO 9001:2015;
- riscurile sunt identificate pentru toate activitățile și în toate subunitățile;
- riscurile sunt ținute sub control deoarece au măsuri, termene și responsabili astfel încât ele să nu escaladeze.

CAP.XI. DECLARAȚIE NEFINANCIARĂ

1. Descriere succintă a modelului de afaceri al R.A. ROMATSA:

Administrația Română a Serviciilor de Trafic Aerian – R.A. ROMATSA este furnizor de servicii de navigație aeriană, care realizează funcțiunile specifice legate de managementul traficului aerian. Aceasta se află sub autoritatea Ministerului Transporturilor și a fost înființată la data de 1 decembrie 1990 prin HG nr. 74/1991, republicată.

R.A. ROMATSA are statut de regie autonomă autofinanțată, de importanță națională, și funcționează ca agent aeronautic civil certificat să furnizeze servicii de navigație aeriană în conformitate cu legislația cerului unic european. De asemenea a fost desemnată ca furnizor de servicii de trafic aerian (ATS) pentru traficul aerian general și de servicii meteorologice aeronautice (MET) în FIR București prin Ordinul Ministrului Transporturilor nr.1606 din 02.12.2014, *pentru desemnarea Regiei Autonome "Administrația română a serviciilor de trafic aerian" – ROMATSA ca furnizor de servicii de trafic aerian pentru traficul aerian general si de servicii meteorologice aeronautice în Regiunea de Informare a Zborurilor București si pentru abrogarea Ordinului Ministrului Transporturilor, Construcțiilor si Turismului nr.2489/2006.*

R.A. ROMATSA are obiect principal de activitate furnizarea de servicii de navigație aeriană, incluzând servicii de trafic aerian, servicii de comunicații aeronautice, navigație și supraveghere în domeniul aeronautic, servicii meteorologice aeronautice, servicii de informare aeronautică, servicii de căutare și salvare a aeronavelor aflate în pericol, în conformitate cu prevederile legale în vigoare. Obiectul de activitate al RA ROMATSA cuprinde și activități de consultanță și prestări de servicii în domeniul său de activitate, precum și activități de cercetare-dezvoltare.

Certificatul de furnizor de servicii de navigație se acordă exclusiv pentru acele servicii de navigație aeriană definite în *Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1035/2011 de stabilire a cerintelor comune pentru furnizarea de servicii de navigație aeriană si de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 482/2008 si (UE) nr. 691/2010* cu modificările și completările ulterioare. Astfel, ROMATSA este certificată să furnizeze servicii de trafic aerian, servicii de meteorologie aeronautică, servicii de informare aeronautică și servicii de comunicații, navigație și supraveghere.

R.A. ROMATSA este membru CANSO (Organizația Serviciilor de Navigație Aeriană Civilă) din 1998, ATG (Grupul de Acțiune pentru Transporturile Aeriene) și EUROCAE (Organizația Europeană pentru Echipamentele de Aviație Civilă) din

2004 precum și membru cu drepturi depline ATCA (Asociația Controlorilor de Trafic Aerian) din 2003.

În conformitate cu dispozițiile legislației privind cerul unic european, furnizarea de servicii de navigație aeriană în cadrul Uniunii Europene face obiectul unei certificări de către autoritatea competentă. Furnizorilor de servicii de navigație aeriană care îndeplinesc cerințele comune li se eliberează un certificat, în conformitate cu art. 7 din Regulamentul (CE) nr. 550/2004 și cu art. 8b alin. (2) din Regulamentul (CE) nr. 216/2008. În acest sens, ROMATSA a fost certificată de Autoritatea Aeronautică Civilă Română (AACR) ca furnizor de servicii de navigație aeriană prin actul nr. CN 07 emis la data de 14 decembrie 2012, în prezent fiind valabil amendamentul nr. 1 din data de 18 februarie 2014. Certificatul este valabil până la data de 15 decembrie 2018 sub rezerva conformării ROMATSA cu toate condițiile specificate sau anexate acestuia, precum și cu Cerințele comune pentru furnizarea serviciilor de navigație aeriană stabilite prin legislația comunitară aplicabilă.

2. Politicile adoptate de R.A. ROMATSA în legătură cu aspectele legate de mediu, sociale și de personal - Politica de Siguranță, de Securitate Aeronautică și Informatică, Mediu, Calitate și de Personal

Dezvoltarea R.A. ROMATSA se va realiza în patru direcții prioritare (DP), respectiv performanță, interoperabilitate, parteneriat și profesionalism.

Obiective strategice aferente fiecărei direcții prioritare sunt:

OS 1	Siguranță	Îmbunătățirea nivelului de siguranță în conformitate cu cerințele naționale și internaționale.
OS 2	Calitate	Menținerea certificării Sistemului de Management al Calității, în conformitate cu cerințele Standardului ISO 9001: 2008 și îmbunătățirea continuă a SMC, în toate domeniile sale de activitate.
OS 3	Eficiență	Îmbunătățirea nivelului de performanță cerut în furnizarea de servicii de navigație aeriană conform cerințelor europene și realizarea obiectivelor din punct de vedere al raportului cost / beneficiu.
OS 4	Capacitate	Menținerea nivelului de întârziere zero și a capacității optime.
OS 5	Securitate	Îndeplinirea cerințelor privind securitatea aeronautică și informatică în colaborare cu autoritățile competente.
OS 6	Mediu	Menținerea certificării Sistemului de Management de Mediu, în conformitate cu cerințele standardului ISO 14001:2004 și îmbunătățirea continuă a SMM, în toate domeniile sale de activitate.
OS 7	Resurse Umane	Menținerea unui nivel înalt de profesionalism și flexibilitate în rândul tuturor angajaților prin creșterea motivației și satisfacției profesionale, menținerea unui mediu de lucru stimulat și

promovarea unei culturi bazată pe rezultate.

- OS 8 Parteneriat în Europa Îndeplinirea obiectivelor SES, implementarea DANUBE FAB și implicarea activă în SESAR.

Dezvoltarea durabilă a R.A. ROMATSA pe termen mediu și lung, într-un segment de industrie din ce în ce mai competitiv, trebuie să fie susținută de obiective cu efect atât în planul relațiilor instituționale cât și în planul activităților interne. În acest context, în planificarea strategică au fost definite următoarele obiective de nivel mediu:

OM 1	Creșterea nivelului de siguranță	Consolidarea și îmbunătățirea sistemului de management al siguranței în conformitate cu cerințele ICAO și europene în domeniu
OM 2	Implementarea culturii de siguranță	Promovarea și menținerea în rândul tuturor salariaților a unei culturi privind siguranța
OM 3	Concept operațional R.A. ROMATSA	Implementarea conceptului operațional corelat cu reglementările la nivel European (SES) și dezvoltările regionale (FAB)
OM 4	Îmbunătățirea Sistemului de Management al Calității	Optimizarea organizării și funcționării R.A. ROMATSA prin menținerea certificării Sistemului de Management al Calității, orientat către satisfacerea cerințelor clienților și îmbunătățirea continuă a serviciilor prestate
OM 5	Eficiența costurilor	Creșterea performanțelor, obținute cu costuri optime, reflectate prin indicatori specifici
OM 6	Implementarea DANUBE FAB	Întreprinderea măsurilor necesare pentru implementarea DANUBE FAB în contextul acordurilor încheiate și a obligațiilor asumate către Comisia Europeană, în ceea ce privește implementarea obiectivelor prioritare stabilite la nivel de bloc funcțional
OM 7	Armonizarea regională a sistemului ATM/CNS	Identificarea și stabilirea nivelurilor și procedurilor necesare pentru realizarea și menținerea interoperabilității sistemelor ATM/CNS
OM 8	Îmbunătățirea sistemului ATM/CNS	Dezvoltarea sistemului ATM/CNS în concordanță cu evoluția cerințelor operaționale privind interoperabilitatea
OM 9	Îmbunătățirea sistemelor de informare aeronautică și meteorologică	Utilizarea noilor tehnologii pentru îmbunătățirea accesibilității la informațiile aeronautice și meteorologice de interes, precum și a calității acestora, în conformitate cu cerințele utilizatorilor aeronautici și a reglementărilor CE aplicabile
OM10	Îmbunătățirea Managementului Spațiului Aerian	Optimizarea managementului spațiului aerian în cooperare cu autoritățile naționale și partenerii regionali

OM11	Creșterea nivelului de securitate	Implementarea unui Sistem de Management al Securității Aeronautice și Informatice în conformitate cu cerințele naționale - Programului Național de Securitate Aeronautică și internațională – Reg. EU 1035/2011 și cerințele ICAO – ATM Security Manual
OM12	Colaborarea civil-militară	Optimizarea managementului spațiului aerian în cooperare cu autoritățile militare.
OM13	Optimizarea proceselor	Optimizarea proceselor interne ale R.A. ROMATSA pentru funcțiile suport (non-operaționale), îmbunătățirea structurii organizaționale a acestora și a indicatorilor de performanță
OM14	Optimizarea cadrului instituțional și legal	Preocuparea permanentă pentru îmbunătățirea cadrului legal și instituțional care reglementează activitatea R.A. ROMATSA
OM15	Îmbunătățirea Sistemului de Management de Mediu	Consolidarea și îmbunătățirea Sistemului certificat de Management de Mediu R.A. ROMATSA, în conformitate cu cerințele standardului ISO 14001:2004 și al reglementărilor naționale și internaționale în domeniul mediului
OM16	Îmbunătățirea continuă a performanțelor individuale și de echipă	Implementarea unui mecanism de management al performanțelor în corelare cu dezvoltarea carierei pe termen lung, prin stimularea și protecția socială a angajaților

Adoptarea de către R.A. ROMATSA a politicilor specificate anterior au ca rezultat asigurarea unui nivel de siguranță astfel încât numărul de accidente, incidente grave sau periculoase cu contribuția serviciilor de navigație aeriană furnizată de R.A. ROMATSA să nu crească și atunci când este posibil să scadă precum și:

- Asigurarea protecției facilităților, datelor operaționale și personalului propriu în scopul prevenirii actelor de intervenție ilicită îndreptate împotriva serviciilor de navigație aeriană furnizate de R.A. ROMATSA
- Menținerea certificării și îmbunătățirea continuă a sistemului de management de mediu în conformitate cu cerințele standardului de calitate ISO 9001:2015 și a reglementărilor U.E. în toate domeniile sale de activitate
- Menținerea certificării și îmbunătățirea continuă a sistemului de management de mediu în conformitate cu cerințele standardului de calitate ISO 14001:2015 și cu cerințele de performanță stabilite la nivel european

3. Aspecte legate de mediu

R.A. ROMATSA a dezvoltat, începând cu anul 2009, un Sistem de Management de Mediu, având la bază Politica de Mediu adoptată de managementul regiei, aceasta fiind disponibilă în pagina web a R.A. ROMATSA – www.romatsa.ro.

R.A. ROMATSA a implementat și certificat Sistemul de Management de Mediu în toate domeniile sale de activitate, inclusiv pentru activitatea de formare a personalului de specialitate pentru domeniul serviciilor de navigație aeriană, în conformitate cu cerințele Standardului ISO 14001:2004.

Prin Sistemul de Management de Mediu, pe baza Procedurii pentru identificarea aspectelor de mediu (DGR-DSC-PIN1509-ASPECTE/SMM), au fost identificate aspectele de mediu generate de R.A. ROMATSA, au fost evaluate impacturile acestora și au fost aplicate măsuri pentru ținerea sub control a acestora.

În tabelul următor sunt prezentate aspectele de mediu semnificative, identificate în R.A. ROMATSA pe baza procedurii anterior menționată, impacturile asociate precum și măsurile aplicate la nivelul regiei:

Aspect de mediu	Impact	Măsuri aplicate
Generare deșeu cartuș toner	Poluare sol	Aruncare selectivă a deșeurilor în containere special amenajate. Prin compartimentul de specialitate: - Asigurare containere pentru depozitarea deșeurilor pe tipuri de deșeuri pentru toate subunitățile ROMATSA; - Colectare, sortare și depozitare temporară pe tipuri de deșeuri; - Predare deșeuri către firme autorizate; - Identificare și încheiere contracte cu firme autorizate pentru preluare deșeuri pe tipuri de deșeuri.
Generare deșeu tuburi fluorescente	Poluare sol	Aruncare selectivă a deșeurilor în containere special amenajate. Prin compartimentul de specialitate: - Asigurare containere pentru depozitarea deșeurilor pe tipuri de deșeuri pentru toate subunitățile R.A ROMATSA; - Colectare, sortare și depozitare temporară pe tipuri de deșeuri; - Predare deșeuri către firme autorizate; - Identificare și încheiere contracte cu firme autorizate pentru preluare deșeuri pe tipuri de deșeuri.

Emisii de COV, CO, CO ₂ , NO _x etc.	Poluare aer (efect de sera)	<p>Contribuție directă</p> <ul style="list-style-type: none"> - Efectuare regulată ITP; - Înlocuire mijloace de transport auto când nu mai corespund normelor legale de poluare; - Mentenanță centrale termice. <p>Contribuție indirectă</p> <p>(*) Aplicarea procedurii Continuous Descent Operations (CDO) ori de câte ori este posibil, la decizia CTA, fără a afecta siguranța traficului aerian.</p> <p>* Această măsură se va realiza după elaborarea și publicarea procedurii CDO în AIP.</p> <p>Coordonarea aeronavelor pe ruta cea mai scurtă, ori de câte ori este posibil, fără a afecta siguranța traficului aerian.</p> <p>Coordonare aeronava, ori de câte ori este posibil, pentru a optimiza timpii de așteptare pentru aterizare și decolare, fără a afecta siguranța traficului aerian.</p>
Generare deșeu plastic (pet-uri / pahare plastic)	Poluare sol	Aruncare selectivă a deșeurilor în containere special amenajate.
Generare deșeu textil	Poluare sol	Sortare și depozitare pe tipuri de deșeuri.
Generare deșeu ambalaj plastic impregnat cu substanțe periculoase	Poluare sol	Sortare și depozitare pe tipuri de deșeuri.
Deșeu componente electronice	Poluare sol	Sortare și depozitare pe tipuri de deșeuri.
Deșeu banda tușată	Poluare sol	Sortare și depozitare pe tipuri de deșeuri.
Ulei Uzat	Poluare sol	Sortare și depozitare pe tipuri de uleiuri uzate și predare către firme autorizate (service-uri).
Generare deșeu carton și hârtie	Poluare sol	<p>Aruncare selectivă a deșeurilor în containere special amenajate.</p> <p>Prin compartimentul de specialitate:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Asigurare containere pentru depozitarea deșeurilor pe tipuri de deșeuri pentru toate subunitățile R.A. ROMATSA; - Colectare, sortare și depozitare temporară pe tipuri de deșeu; - Predare deșeuri către firme autorizate; - Identificare și încheiere contracte cu firme autorizate pentru preluare deșeuri pe tipuri de deșeuri.

Aspectele de mediu sunt evaluate anual în cadrul auditurilor interne de mediu și în Analiza Efectuată de Management, precum și de auditorii externi ai Bureau Veritas Certification, care au confirmat anual ținerea sub control a acestora, prin prelungirea certificării ISO a SMM implementat în R.A. ROMATSA.

De asemenea, în vederea monitorizării și reducerii consumului de energie electrică, R.A. ROMATSA a demarat procesul de certificare energetică a clădirilor proprii, la momentul actual fiind obținute certificate de performanță energetică pentru CDZ București și CDZ Arad.

Performanța de mediu a R.A. ROMATSA este măsurată la nivelul regiei prin obiective/ indicatori/ ținte de mediu, evoluția pozitivă a acestora fiind o consecință a faptului că managementul și personalul regiei sunt conștienți că mediul este o problemă importantă, atât pentru R.A. ROMATSA cât și pentru industria aviatică.

4. Principalele riscuri legate de aspectele care decurg din operațiunile R.A. ROMATSA, inclusiv relațiile sale de afaceri și modul în care entitatea gestionează riscurile respective

Având în vedere că R.A. ROMATSA are implementat și certificat un Sistem de Management al Calității, având ca referențial standardul ISO 9001:2008, iar noul standard ISO 9001:2015, spre care se face tranziția, are cerințe ce completează standardele O.S.G.G. nr.400/2015 (amendat cu OSGG 200/2016), au fost identificate riscurile pentru procesele/ activitățile de management și procesele suport (și pentru activitățile de bază dacă acestea nu au fost tratate prin SMS) desfășurate în cadrul regiei, conform hărții proceselor definită, precum și pentru subproces sau subactivități unde a fost necesar.

Riscurile au fost identificate și evaluate conform metodologiei stabilită în Procedura Managementul Riscurilor (DGR-DSC-PIN1516-MNG/RISC), astfel încât s-a avut în vedere cerința standardului 8 - Managementul riscului prevăzut în O.S.G.G. nr. 400/2015 modificat și completat de OSGG 200/2016 precum și cerința standardului ISO 9001:2015 („Managementul riscului”).

Pe baza Procedurii Întocmire Registru de Riscuri R.A. ROMATSA (DGR-DSC-PIN1517- INT.RISC/RGS) a fost întocmit la nivelul regiei Registrul de Riscuri R.A. ROMATSA (DGR-DSC-PIN1518-REGISTRU/RISCURI).

Principalele riscuri ale R.A. ROMATSA sunt legate de activitatea de bază și sunt descrise la **Cap X** din acest raport –**SISTEMUL DE CONTROL INTERN MANAGERIAL**.

5. Indicatori-cheie de performanță nefinanciară relevanți pentru activitatea specifică a R. A ROMATSA

5.1. Implementare DANUBE FAB conform reglementărilor europene aplicabile și Acordului dintre România și Republica Bulgaria;

1. Beneficiile principale ale obiectivului: furnizarea serviciilor de navigație aeriană să rămână cel puțin la același nivel de siguranță cu cel actual și după implementarea DANUBE FAB.	
2. Impactul reflectat asupra domeniilor cheie de performanță:	
2.1 Siguranță:	cerința generală privind siguranța în DANUBE FAB este ca furnizarea serviciilor de navigație aeriană să rămână cel puțin la același nivel de siguranță și după stabilirea DANUBE FAB. S-au obținut beneficii ca urmare a realizării Politicii de Siguranță la nivel DANUBE FAB, urmând îmbunătățiri continue prin armonizarea Sistemelor de management al siguranței din BULATSA și ROMATSA.
2.2 Capacitate:	ținta de capacitate agregată la nivelul DANUBE FAB reprezintă o valoare a întârzierii ATFM medii pe rută de 0,07 min/zbor în 2017, valoare situată sub ținta europeană de 0,5 min/zbor (R.A. ROMATSA își păstrează ținta de 0 minute întârziere pentru FIR București).
2.3 Eficiența costurilor:	<ul style="list-style-type: none"> implementarea DANUBE FAB va presupune folosirea în comun a resurselor, evitarea dublării costurilor, optimizarea furnizării serviciilor pe baza a cinci inițiative care vor aduce beneficii în contextul implementării FAB. Toate acestea vor conduce la evitarea unor costuri în anumite domenii datorită cooperării dintre ANSP-uri și armonizării anumitor funcții; analiza cost-beneficiu indică o valoare adăugată de 522 Mil. Euro pentru companiile aeriene și o valoare adăugată pozitivă implicată de îmbunătățirile operaționale aduse în DANUBE FAB.
2.4 Mediu:	<ul style="list-style-type: none"> impactul asupra utilizatorilor spațiului aerian se va reflecta în realizarea unor operațiuni de zbor fără discontinuități, mai multe opțiuni de rutare și o eficiență a zborurilor superioară, ceea ce conduce la economii de timp, combustibil și emisii de CO₂; s-a estimat că implementarea rețelei de rute din DANUBE FAB, între FL095 și FL660, produce economii anuale la nivelul rețelei europene, exprimate în tone de combustibil (80000 în 2030) și CO₂ (255000 în 2030), kg de noxe (950000 în 2030), precum și reduceri ale costurilor cu combustibilul (60 Mil. Euro în 2030).

5.2. Dezvoltarea și implementarea sistemului ROMATSA ATM 2015+, în conformitate cu regulamentele europene aplicabile;

1. Beneficiile principale ale obiectivului: aliniere la cerințele SES în furnizarea serviciilor de navigație aeriană.	
2. Impactul reflectat asupra domeniilor cheie de performanță:	
2.1 Siguranță:	îmbunătățirea siguranței prin introducerea unor funcții noi.
2.2 Capacitate:	☐ creșterea capacității prin asigurarea interoperabilității îmbunătățite; ☐ modernizarea funcțiilor existente.
2.3 Eficiența costurilor:	reducerea costurilor prin eficientizarea funcțiilor existente și introducerea unor funcții noi.
2.4 Mediu:	funcțiile noi permit eficientizarea rutelor și reducerea emisiilor de CO ₂ .

5.3. Nr. mediu de minute de întârziere ATFM pentru activitatea de rută (min/zbor).

5.4. Indicatorii de performanță în domeniul siguranței

Indicatori de performanță	PLANIFICAT Obiectiv de siguranță anual (valori anuale maxim acceptabile)	REALIZAT Nivel de siguranță (realizat 2016)
Număr accidente cu contribuție ROMATSA	0	0
Număr incidente grave cu contribuție ROMATSA	max. 1	0
Număr incidente majore cu contribuție ROMATSA	max. 9	1

5.5. Indicatorii de performanță în domeniul calității serviciilor

OBIECTIVE		INDICATORI	ȚINTE (valori anuale maxim acceptabile)	STADIUL DE REALIZARE 2016	
Creșterea nivelului calității serviciilor de trafic aerian	Fluidizarea traficului	Minute întârziere pe rută datorită serviciului prestat	max.1 min	0	Realizat
	Satisfacția clienților	Număr de reclamații cu relevanță în ATM	max. 6	1	Realizat
Disponibilitatea funcțiilor CNS (indicator din fișa de proces)		Nr. de ore de funcționare/nr. total de ore declarat (%)	min. 95%	> 95%	Realizat

6. Aspecte legate de securitatea și sănătatea în muncă

Problematika legată de securitatea și sănătatea în muncă la nivelul ROMATSA R.A. a fost și este în permanentă actualitate a managementului, fiind în directă coordonare a directorului general, în conformitate cu cerințele legislației în vigoare.

Astfel, această activitate este coordonată la nivelul regiei de un compartiment specializat, aflat în directă subordonare a directorului general.(Compartiment Intern de Prevenire și Protecție – CIPP)

La nivelul subunităților regionale (DR București,DSNA București, DSNAR Constanța și DSNAR Arad) sunt înființate compartimente interne de prevenire și protecție, care răspund de activitatea de securitate și sănătate în muncă, atât pentru subunitatea respectivă cât și pentru subunitățile aflate în directă coordonare. Această organizare este conformă cu legea nr.319/2006 (leg. privind securitatea și sănătatea în muncă)

La nivelul subunităților mai mici sunt desemnați lucrători responsabili cu activitate de SSM, prin cumul de funcții.

Menționăm că toți salariații implicați în această activitate sunt absolvenți ai cursurilor de formare specializată, conform cerințelor obligatorii ale legislației. De asemenea prin grija managementului și CIPP AC, marea majoritate a directorilor de subunități a obținut atestate profesionale în domeniul SSM, ca urmare a cursurilor de formare profesională la care au participat.

Politicile de SSM se discută și se adoptă în cadrul comitetului de securitate și sănătate (CSSM) care funcționează la nivelul Administrației Centrale, a cărui conducere este asigurată de Directorul general sau de un cadru de conducere delegat de directorul general (conform L. 319/2006).

În conformitate cu prevederile legale, anual se elaborează Planul de prevenire și protecție la nivelul regiei, instrument de lucru obligatoriu pentru toate subunitățile, cerință obligatorie a legii.

În baza acestui Plan, în decursul anilor, ROMATSA R.A. a luat măsurile tehnice și organizatorice necesare și obligatorii, care au dus la eliminarea pe cât posibil a factorilor de risc cu impact asupra securității și sănătății în muncă. Astfel, în urma determinărilor de noxe profesionale făcute la toate locurile de muncă și a evaluării factorilor de risc (obligație conform legii) a reieșit un nivel de risc mic de aproximativ 2,5, nivel foarte bun având în vedere sarcinile de muncă care se desfășoară și a dispersiei teritoriale din cadrul regiei.

O preocupare permanentă a managementului și acelor implicați în activitatea de SSM a fost și este supravegherea stării de sănătate a lucrătorilor. În acest sens s-au încheiat parteneriate cu firme specializate pentru efectuarea vizitei medicale de medicina muncii. Urmărirea stării de sănătate este o prioritate pentru conducere; prioritate concretizată și prin încheierea de contracte pentru abonamente de supraveghere a stării de sănătate atât pentru salariați cât și pentru membrii de familie.

În baza Planului de prevenire și protecție s-a întocmit Lista internă de acordare a echipamentelor individuale de protecție și a celor de lucru, care se acordă salariaților îndreptățiți să le folosească în baza evaluărilor de risc. De asemenea tuturor celor nominalizați, în funcție de locul de muncă, li se acordă materiale igienico-sanitare. Toate acestea sunt o obligație a angajatorului, statuată și prin prevederi ale CCM.

Toate locurile de muncă din locațiile proprii cât și cele din locațiile închiriate sunt autorizate din punct de vedere SSM și PSI.

Pentru echipamentele de lucru cu o anumită specificitate activității regiei s-au întocmit instrucțiuni proprii SSM.

Ca o concluzie, activitatea de SSM la nivelul regiei se desfășoară în strictă conformitate cu legislația din domeniu, fapt dovedit și de faptul că în urma controalelor

ITM nu s-au constatat neconformități majore. De asemenea nu au avut loc evenimente, incidente sau accidente de muncă.

7. Aspecte legate de personal și dialogul social

Furnizarea serviciilor de navigație aeriană de o manieră sigură, eficientă și continuă este susținută de implementarea celor mai bune practici în vederea utilizării resurselor umane și integrării factorului uman în operarea sistemului ATM.

În vederea reorganizării regiei pe baze de eficiență, în spiritul cerințelor de implementare accelerată a obiectivelor Cerului Unic European într-un mod eficient și eficace, consolidând în același timp poziția de furnizor de servicii de navigație aeriană performant în plan regional cât și în plan european, prin valorificarea maximă a expertizei operaționale, tehnice și umane de specialitate, activitățile din domeniul resurselor umane - complexe și extinse ca urmare a numărului mare de angajați, a modificărilor intervenite în legislația națională în materie și a specificului obiectului de activitate (care induce cerințe suplimentare pentru personal în interesul siguranței navigației aeriene) – au fost realizate cu respectarea prevederilor legale și a reglementărilor aeronautice naționale și internaționale.

În conformitate cu dinamica de personal aprobată (necesarul de angajat și pensionările limită de vârstă, anticipate/ anticipate parțial / cu reducerea vârstei standard de pensionare pentru activitate desfășurată în grupe de muncă/ pensionările de invaliditate), în cadrul regiei se derulează în principal procese de recrutare și selecție de CTA Ab initio, precum și concursuri interne/externe în vederea ocupării posturilor vacante din cadrul regiei. De asemenea, se desfășoară programe de reconversie profesională pentru salariați încadrați pe funcții de personal de administrație, pentru trecerea la categoria profesională de CTA/MET/PNA, prin organizarea unor concursuri de selecție, cursuri de pregătire și examinarea de către AACR în vederea acordării licenței corespunzătoare.

Formarea profesională a salariaților regiei constituie o direcție de acțiune prioritară, materializată prin planificarea, coordonarea și realizarea unui program complex de pregătire - Planul de Formare Profesională.

Prioritatea o constituie formarea profesională a personalului operațional (CTA, CITA, PNA, MET), în paralel urmărindu-se asigurarea ritmicității pregătirii personalului suport, în concordanță cu prevederile Legii nr. 53/2003, republicată – Codul Muncii.

Pregătirea profesională a personalului R.A. ROMATSA urmărește atât utilizarea resurselor proprii (cursuri de pregătire pentru care ROMATSA este certificată de către Autoritatea Aeronautică Civilă Română) cât și participarea la cursurile de specialitate realizate de către furnizorii acreditați de servicii de pregătire profesională (Școala Superioară de Aviație, British Council, CODECS, Inspectoratele Teritoriale de Muncă, KPMG, CISCO, QUASSARO, ORACLE – pe plan intern și IANS, PANAM, IATA, NATS - pe plan extern).

Sunt planificate și monitorizate acțiunile necesare privind controlul pentru revalidarea aptitudinii medicale a personalului ROMATSA cu statut de personal aeronautic nenavigant (din controlul traficului aerian, protecția tehnică și meteorologică a navigației aeriene și de telecomunicații aeronautice), precum și controalele medicale anuale de sănătate pentru ceilalți salariați, prevăzute de lege.

Totodată, sunt planificate și monitorizate acțiunile necesare privind examinarea/evaluarea de către Autoritatea Aeronautică Civilă Română în vederea obținerii/revalidării licențelor, calificărilor și autorizărilor asociate acestora. Având în vedere prevederile Legii 62/2011 a Dialogului Social, a mandatului Consiliului de Administrație ROMATSA, ATA a invitat partenerul social, la data de 18.07.2016 pentru negocierea și semnarea Contractului Colectiv de Muncă ROMATSA 2016/2017, cu încadrarea în BVC ROMATSA și a Bazei de Cost pe anul 2016.

Procesul de negociere a avut loc între Părțile Semnatore (PS) respectiv Comisia de negociere și semnare din partea Patronatului (ATA) și Comisia de negociere și semnare din partea Sindicatului ATSR – reprezentativ la nivel de unitate conform art.51 alin.1 lit.(c) din Legea 62/2011 a Dialogului Social (OSR).

Sindicatul ATSR a depus în mai multe etape “Revendicările cu privire la încheierea unui nou CCM la nivelul RA ROMATSA”, care au făcut obiectul întâlnirilor de negociere și, ca o consecință a faptului că procesul de negociere nu a fost finalizat, sindicatul reprezentativ la nivelul regiei ATSR a depus la Inspectoratul Teritorial de Muncă, sesizarea privind solicitarea concilierii conflictului colectiv de muncă declanșat în cadrul ROMATSA, în conformitate cu art.166 din Legea 62/2011 a Dialogului Social.

Concilierea conflictului colectiv de muncă a avut loc în cadrul RA ROMATSA în luna noiembrie 2016, în prezența reprezentantului Inspectoratului Teritorial de Muncă al Municipiului București, cu respectarea prevederilor din Legea 62/2011 a Dialogului Social.

Prin procesele verbale ale ședințelor de conciliere, au fost consemnate soluționarea a 11 din cele 50 de revendicări, iar ca urmare a acestei situații, conflictul de muncă a rămas deschis și procesul de negociere continuă.

CAP.XII. DIVERSE

• Inventarierea patrimoniului

Prin Decizia Directorului General al R.A. ROMATSA nr. 712/13.10.2016, s-a dispus efectuarea inventarierii patrimoniului R.A. ROMATSA.

Inventarierea s-a efectuat în conformitate cu prevederile Normelor privind efectuarea inventarierii elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii, aprobate prin O.M.F.P. nr. 2.861/20 octombrie 2009.

Rezultatele inventarierii au fost analizate de către Comisia Centrală de Inventariere, rezultatele fiind consemnate în Procesul-verbal privind inventarierea patrimoniului la 31 decembrie 2015, nr. 8018/19.04.2017, analizate în ședința Comitetului Director din data de 04.05.2017. și avizate pentru prezentare Consiliului de Administrație al R.A ROMATSA.

Având în vedere situațiile financiare încheiate pentru exercițiul financiar al anului 2016 precum și indicatorii economico-financiar realizati se poate constata preocuparea constantă a conducerii regiei pentru desfășurarea activității în condiții de eficiență și eficacitate, precum și pentru implementarea măsurilor care să asigure echilibrul financiar și îmbunătățirea permanentă a indicatorilor tehnico-economici.

Anexăm la prezentul Raport următoarele:

- Anexa nr. 01 - Situația centralizatoare a activelor corporale și necorporale;
- Anexa nr. 1 - Situația imobilizărilor în curs la data de 31.12.2015;
-
- Anexa nr. 2 - Situația clienților neîncasați;
- Anexa nr. 3 - Situația veniturilor facturate și încasate de Eurocontrol;
- Anexa nr. 4 - Situația realizării Bugetului de venituri și cheltuieli pe anul 2016:
- Anexa nr. 4/1 - Situația centralizatoare a realizării veniturilor la 31.12.2016;
- Anexa nr. 4/2 - Situația centralizatoare a realizării cheltuielilor la 31.12.2016;
- Anexa nr. 4/3 - Situații privind realizarea planului de investiții pe anul 2016 și pe obiective;
- Anexa nr. 5 - Situația privind realizarea Bazei de cost la 31.12.2015;
- Anexa nr. 6 - Obiectivele și criteriile de performanță ROMATSA realizate la 31.12.2016
- Anexa 7 - Situația actualizată a litigiilor

**PREȘEDINTELE
CONSILIULUI DE ADMINISTRAȚIE
AL ROMATSA R.A.**

Dragoș Virgil TITEA